

PETERSEN®

NR 12 • MAJ 2004

ET MAGASIN OM TEGL OG ANSVARLIG ARKITEKTUR

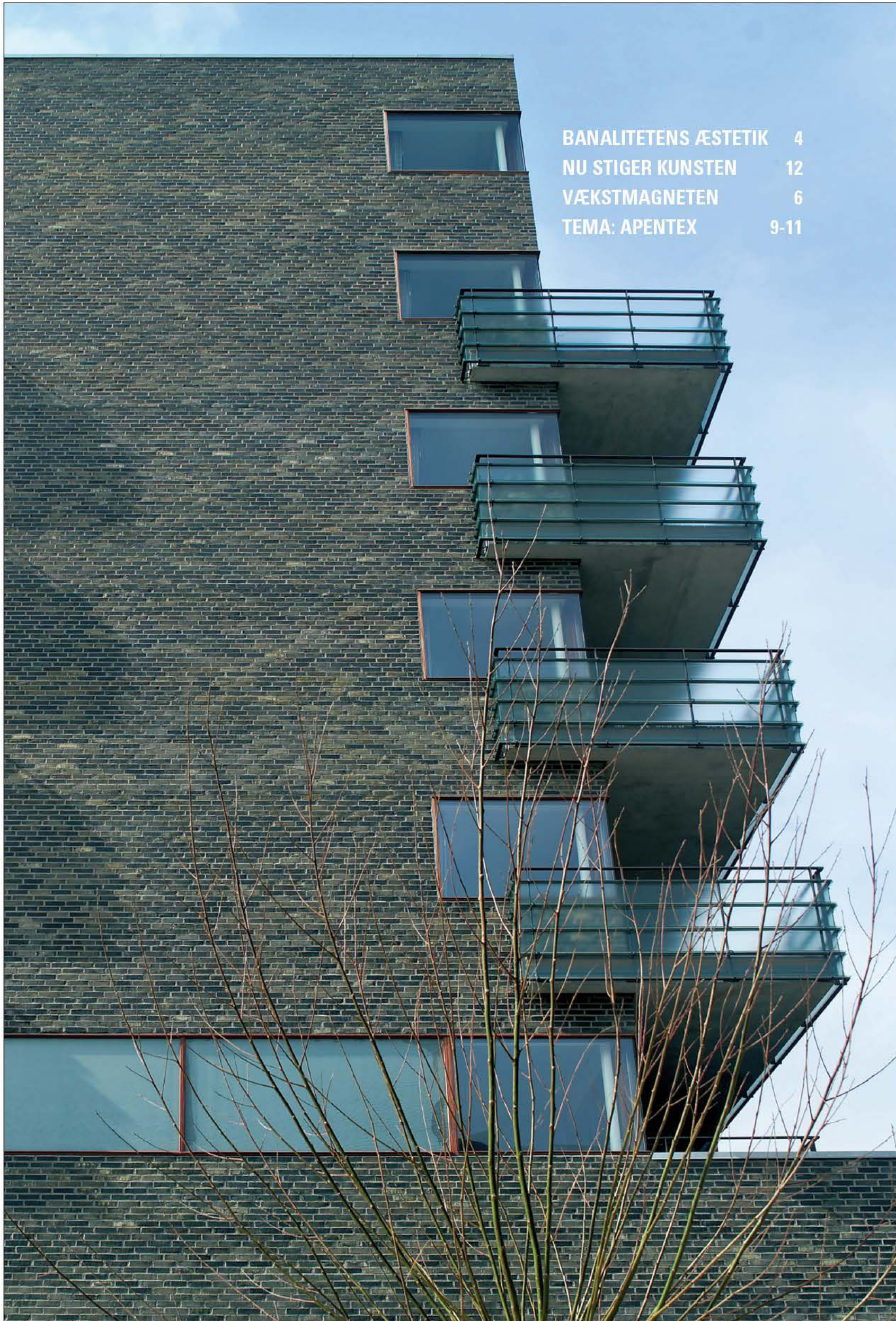

FOTO: PETER JØRGENSEN: CHARLOTTEHAVEN

BANALITETENS ÆSTETIK	4
NU STIGER KUNSTEN	12
VÆKSTMAGNETEN	6
TEMA: APENTEX	9-11

Sci-fi for tegl

AF ANNETTE PETERSEN
ARKITEKT MAA

Science-fiction genrens fantasiland dyrkes af millioner. Men det er bestemt ikke takket være den fiktive videnskabs clairvoyante akkuratesse. Den er i reglen al-deles fraværende. Som når sci-fi folket spår en verden af plastic, en trafikpolitik med transpondere og en mode, der i 2014 klæder os i NASA's sidste skrig for kosmonauter.

Løgn. Underholdende, måske, men løgn. Ligesom når de påståeligt fremtidsvisionære bygger byer helt af glas, stål og diverse letmetaller. Med abstrakte, computervisualiserede ingeniørberegninger i hånden kortlægger de skridsikert vejen, standhaftigt vist af 30 år med post-modernistisk, dekonstruktivistisk arkitektur.

*Ka' det bli'e mere futuristisk?
Næppe. Og forkert.*

I al respekt for det internationale arkitektfags forskning og produktudvikling og glæsindustriens teknologiske kvantespring, er de teknologiske glashuse dog ved at miste nyhedens interesse. Der vil komme epiloger og tilskrivninger, men benovelsen over den transparente klimaskærm slapper sejlene. Historiens styrke balancerer igen vægten med en polyfon arkitektur. Materialerne orkestreres symfonisk, mens metoderne danner udsændte akkorder: Glas, metal, natursten, træ - og tegl. Erkendelsen af soloens kedsommelighed gryer.

Det betyder ikke, at verden stopper op, for at vi kan stå af, som en filmtitel engang ymtede. Hvad det betyder, er, at udvikling ikke er lineær, og at den ikke kun går frem, men også repeterer sig selv. Hvad det betyder, er, at historisk dokumenterede byggematerialer, der har tjent os i årtusinder, forbliver værdifaste, også i en galaktisk fremtid. Og, at ingen bliver mere progressive af kassation, men af at væmme, berige og forege det allerede bugnende byggetekniske skatkammer. - Hvad sjov er der ved - som professor Christoph Mäckler siger i dette PETERSEN - at bygge huse, der næppe bliver ældre end 20 år?

Det vil øge troværdigheden, hvis huse af mursten castes i den næste sci-fi biffen basker. Men det er ikke givet, de ligner dem fra kongerækken!

For her er moralen: Klokken ringer ind til nye tider på teglværkerne! Det er da en aktuel præstation at bygge med sten, hvis opfindelse fortaber sig i en romersk oldtid. Bevares! Men den distance er for længst lagt tilbage. Derfor er det nu, vi skal opildne, intensivere og berige arkitekturen med skalaer af farver, sprøde toner, dramatiske takter - uden at forlade dur og mol. Og vi bør selv føre taktstokken.

*Det mener PETERSEN.
Inde i bladet slår vi an til ouverturen.*

Pulsen slår igen

*Det bliver både sjovere og flottere
at bo i storbyen København i de kommende år*

Det er ikke specielt for København. Andre europæiske storbyer oplever samme udvikling. Men det formindsker ikke det positive: Befolkningsudvandringen fra bykernen er slut. Bevægelsen går nu den anden vej. Lysten til at bo i byen er dramatisk stigende.

Æren for det har ikke mindst senere års boligbyggeri på flere velvalgte adresser med herlighedsværdier, knyttet til natur og by – ofte samtidig. JM Danmark, udviklingsselskabet, har haft et professionelt øje for den kombination. I 1999 vandrede JM Danmark over Øresund til Hovedstadsområdet. Da havde JM allerede en lang forhistorie som boligleverandør til det svenske folk. JM Danmarks tilbud om at bygge ”boliger med hjerte og hjerne” blev modtaget med kyshånd af et land, der var boligmæssigt udsultet efter 90'ernes boom i erhvervsbyggeri. Den kurve er fladet ud, og også danske entreprenørselskaber og andre investorer engagerer sig nu igen for boligbyggeriet.

200 boliger p.a.

- Forskellen på os og en traditionel entreprenør er imidlertid, at vores afsæt salgssorienteret mod slutbrugeren, mens entreprenøren ofte er mere produktionsorienteret, understreger projektdirektør i JM Danmark, Niels Thorup. JM Danmark erklærer sig tilmed det ansvar bevidst, at man ikke alene bygger for dem, der skal bo i husene, men også dem, der skal se på dem. - Vi er i følsomme byområder, og vil man være markedsledende, så har man også et stort ansvar overfor det miljø, man er med til at forme, mener Thorup. Påvirkningen er markant med p.t. 200 JM-boliger om året, alle opført i et tæt samarbejde med kompetente danske arkitekter og med omtanke for fremtidens by: - Vi drager omsorg for arkitekturen, men også for praktiske facader med et lavt vedligehold. Derfor er mange af vore projekter udviklet med blankmur og med en mursten, der patinerer fint og falder godt ind i den eksisterende by. Til det formål har vi brugt Petersen Tegl, bemærker teknisk chef i JM Danmark Michael Nyboe.

Smuk arkitektur

På de kraner i boligbyggeriet, der igen er blevet aktive, står der også MT Højgaard på nogle af dem. De har igennem det sidste par år haft travlt på en centralt beliggende plads i København med Københavns Politigård, Glyptoteket og Tivoli som prominente naboer. Glyptoteksgården et boligprojekt, udviklet af Kuben A/S, der selv beskriver projektet som ”smuk arkitektur” med store attraktioner: To altaner til næsten hver bolig, stuelejligheder med gårdhave og P-plads i kælderen. Det er vigtigt på netop den adresse. Man oplever, at lejlighederne er indrettet lyst og eksklusivt ”med materialer i høj kvalitet”, hedder det fra Kuben A/S. Også her er valgt en blank teglmur, rustik, farvevarieret, stofflig og ikke mindst robust i det bynære, trafikerede miljø. Facadesten: Petersen Tegl Egernsund D36.

Fionia Hus er JM Danmarks aktuelle boligbyggeri, klar til indflytning. Kasper Danielsen Arkitekter står for arkitekturen i projektet, der er delt i tre etaper. Færdigt står Fionia Hus som tre længer med tilhørende punkthuse i en U-form. 1. etape indeholder 62 boliger, den næste 56, mens 3. og sidste del af byggeriet giver plads for 34 nye boliger. Kvaliteten er inde og ude helt i top med store glaspartier, indrammet af stofflige, keramiske mursten i farvenuancerne grå, sort og grøn: Petersen Tegl Egernsund D55. Der er syv etager, inklusive en penthouse. Arkitekt MAA Poul Hvid, Kasper Danielsen Arkitekter: - Fionia Hus var i starten planlagt med mørke, fildede facader. Dem fravalgte vi sammen med bygherren til fordel for denne sten med samme farveholdning, men et mindre krav til vedligehold.

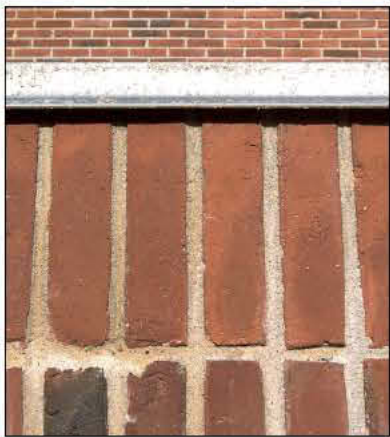

FIONIA HUS, KØBENHAVN

NIMBUSPARKEN, FREDERIKSBERG

NIMBUSPARKEN, FREDERIKSBERG

GLYPTOTEKSGÅRDEN, KØBENHAVN

GLYPTOTEKSGÅRDEN, KØBENHAVN

JUTLANDIA HUS, KØBENHAVN (HERUNDER)

Nimbusparken er et nyt boligområde på Frederiksberg, udviklet af JM Danmark. Det er opkaldt efter den berømte motorcykel og producenten Fisker & Nielsen. Virksomheden lå tidligere på adressen, hvor boligerne nu opføres. For arkitekturen står Jan W. Hansen, JWH Arkitekter, i Århus med arkitekt MAA Hans Jørgen Vesthardt som ansvarshavende: - I Nimbusparken kan man bo på flere måder. Med terrasse, med have eller med store altaner, men i alle tilfælde med gode udendørs, rekreative tilbud, næsten som i stakkede Frederiksberg-villaer. Vi har orienteret 40 boliger i to punkthuse på en sådan måde, at beboerne kan følge solens vandring dagen igennem.

JWH Arkitekter har projekteret facader med Petersen Tegl Egersund D33, opmuret med bl.a. standerskifter på bygningernes bastion. Signalet er klart: Skalmuren skal opfattes som en klimaskærm og en del af facadens dekoration. JWH Arkitekter fortsætter med at projekttere boliger i Hovedstaden, nu sammen med Domus Arkitekter for Rødovre Boligselskab og DAB.

Kuben A/S **Glyptoteksgården** er 60 boliger, projekteret af Hvidt & Mølgaard med facader af Petersen Tegl Egersund D36 i et modificeret løberforbandt, udført med en grov bakkemørtel: - Facademæssigt stod valget mellem at understrege slægtskabet til Politigårdens pudsede facader og byhusenes tegl. Vi valgte byen, tilføjer Fl. Nielsen.

Den sten er med til at fortolke de klassiske byhus-dyder med et moderne udtryk. Det har været vores målsætning, siger arkitekt MAA Flemming Nielsen, Hvidt & Mølgaard, som her supplerende arbejder med mansarder, afsluttende tagrender af zink, glaspartier samt altaner og rækværker af galvaniseret stål. Glyptoteksgården er bygget i seks etager som en kombination af et bolighus og et hotel, udlejet til conceptkæden Cab-Inn.

Ved den nye Erik Eriksens Gade på Islands Brygge opfører JM Danmark **Jutlandia Hus**, opkaldt efter det navnkundige hospitalsskib. Den inspiration er tydelig i arkitekturen, udført af Triarc Arkitekter. Facaderne er udført med blankmur og mursten i farver fra sort over rød til orange – "som et skib med lidt rust," bemærker arkitekt MAA Gorm Helles, Triarc. Facadestenen er Petersen Tegl Egersund, D48. Skibet har også fået både stævn og agter – som en roll-on/roll-off færge – og penthouse etagen har form som en kommandobro anno 1954.

- Det er et hus, der osrer af kvalitet – fra yderst til inderst, siger Gorm Helles, hvis projekt også tilbyder ny, bemærkelsesværdig fleksibilitet i boligerne. Kun de våde rum står som en fast kerne, hvorefter den øvrige rumdisponering uden videre kan ændres efter familiens behov.

Jutlandia Hus indeholder i alt 40 boliger i syv 3 m høje etager og størrelser fra 90-165 m² og en hævet P-kælder under hele huset, bare 60 cm under terræn: Et højt, karakterfyldt hus.

Fionia hus

Arkitekt MAA Poul Hvid,
Kasper Danielsen Arkitekter A/S.

Glyptoteksgården

Arkitekt MAA Flemming Nielsen,
Hvidt & Mølgaard A/S.

Nimbusparken

Arkitekt MAA Hans Jørgen Vesthardt,
JWH Arkitekter A/S.

Jutlandia hus

Arkitekt MAA Gorm Helles,
Triarc Arkitekter A/S.

Som i gamle dage

Menigheden i Hansted Lumdum sogn ved Horsens har fået nyt samlingshus. 246 m² er projekteret af arkitekterne Birch & Svenning A/S. To parallelle fløje rummer dels en fleksibel sal til mange formål, dels hall, toiletter, garderobe samt kontor. Birch & Svenning valgte at tegne huset som indpasningsarkitektur, der underlægger sig stedets andre unikke bygninger i form af et tidligere kloster og den nærliggende Hansted Lumdum kirke. Til facader valgte Birch & Svenning A/S Petersen Tegl Egernsund D51 i lys grå: - Stenen har sin egen personlighed, der alligevel harmonerer fint med de ældre naboer, vurderer arkitekt MAA Bent Schmidt, Birch & Svenning A/S.

HANSTED LUNDUM MENIGHEDSHUS

Fra PM til PETERSEN

Petersen Tegl Egernsund A/S har købt PM Tegl A/S, som værket tidligere ejede i fællesskab med Carl Matzens teglværker A/S. Overtagelsen af PM tegl betyder, at Petersen Tegl Egernsund nu engagerer sig i produktudvikling af såvel nye typer facadesten som tagsten samtidig med, at produktionen af teglbjælker bevares. Produktionen af teglbjælker er overført til det nye selskab Egernsund Teglbjælker, hvoraf Petersen Tegl Egernsund ejer 25 pct.

Banalitetens æstetik

Tillid skal der til, hvis arkitektfaget skal genvinde sin tabte trone, siger tegnestuen Vandkunsten Michael Sten Johnsen i denne samtale

MICHAEL STEN JOHNSEN, VANDKUNSTEN - ARKITEKTERNE I FARE FOR AT BLIVE ARROGANTE, ISOLEREDE, IRRITERENDE VEDHÆNGTIL EN BYGGEPROCES UDEN KUNSTNERISK DIMENSION.

Arkitekternes virkefelt er hverdagens banaliteter, de ofte trivielle livsvilkår, der tilbydes det moderne menneske. Med det udgangspunkt skal de skabe det enestående, det unikke, det sublime - jærtegnet?

Eller det burde de. Og det skal de, hvis de vil gøre sig håb om igen at nå den position, som engang blev forsvaret af folk som Bindesbøll, Bendtsen, Baumann, Fisker og Jensen-Klint.

- Men for ofte vender arkitekten sin arrogante ryg til det banale, vil ikke kendes ved det. Det er en fundamental faglig fejl, siger arkitekt MAA og partner i Tegnestuen Vandkunsten, Michael Sten Johnsen og fremhæver en Rem Koolhaas, der førte en motorvej ind bag konferencsalens glasvægge og dermed skabte arkitektur på virkelighedens præmisser.

- Ikke som en billig medløber, men som et filter af æstetik, understreger Johnsen: - Her adskiller arkitekterne sig ikke fra andre kunstarter: Den geniale sammenstilling af enkle, i sig selv simple komponenter skaber nye værdier og sammenhænge. Inde på business-class pladserne hedder det noget med synergi. Men det er Michael Sten Johnsen for resten ligeglad med.

- For arkitekturen må ikke give sig juraen og økonomien i vold. Så går det galt. Det har vi set tilstrækkeligt med eksempler på, advarer han og taler om skønheden i det enkle, ligetil. Samme Johnsen afleverede for et par år siden den ofte citerede "Tale for teglsælgere": - Vi arkitekter er alt for optaget af internationale trends og akademiske abstraktioner og efterlader stoffigheden

som en upåagtet del af det arkitektoniske udtryk, sagde han blandt andet og undrede sig over lysten til at få murstenen til at ligne et betonelement.

Hvad er det egentlig, der skal til for at få arkitekten tilbage som den indsigtsfulde generalist, der kan styre byggeprocessen lykkeligt i havn med kunstnerisk tæft?

- Først og fremmest selvfølgelig lysten til at spille den rolle. Derefter evnen til at beherske den. Lige nu mangler vi herhjemme helt klart forbilleder i form af både personer og projekter, der kan vise vejen. Her har hollænderne været bedre til at begribe virkeligheden og bruge den som et afsæt for arkitekturen: Er det sådan i vil ha' det, så er det sådan, I får det - men på vore præmisser - og med en troldsplint i øjet!

Forbillederne

Forbilleder? Andre nationer tæt på os har de store navne: Jahn, Piano, Foster, Nouvel. Hvem skal vise vejen her?

- Den danske tradition er jo en anden - det lille land, og ved jorden at blive og alt det der. Derfor ser jeg også hellere, at de skabte resultater bliver ledestjernen. Men derfor kan man da godt savne en Steen Ejler Rasmussen, en PH eller bare en Broby-Johansen. Vi arkitekter er ikke særligt dygtige til at sælge os selv eller til at kommunikere vort fag. Det er som om fraværet af håndværk og en omsiggribende akademisering har revet tænderne ud på hele standen. Og her har vi sand for dyden ikke noget at takke vores faglige forening for. Den savner evnen til at samle os, til at sælge os og til at aktivere os. Jeg synes

da for eksempel, vi burde hyre en PR-chef, som kunne hjælpe os med at engagere den befolkning, vi dybest set arbejder for.

Men I kan vel selv kommunikere? Er det ikke det, arkitektur skal kunne?

- Jo, men købmandskabet har jo taget magten. Det er svært at komme ind til sagen. Vi har en situation, hvor skolerne ikke vil inspireres af praksis, fordi praksis styres af byggebranchens forretningsfolk og teknokrater. Mens tegnestuerne på den anden side hævder, at uddannelsen er teoretisk og fuld af varm luft, fjært fra en rationel, konstant virkelighed. I det klima bliver arkitekten nærmest til et besværligt, irrationelt vedhæng, et nødvendigt onde, som mange helst var foruden. Arkitekten mangler bred interesse for sin omverden og får derfor heller ikke omverdens tillid. Det er tillid, der skal til, for vi sammen kan definere og fastholde fælles mål: Arkitekten må forstå og respektere byggeindustriens rationale uden at begå vold mod sin kunst. Byggepladsen må omvendt forstå den kunstneriske dimension - og høste resultaterne af den.

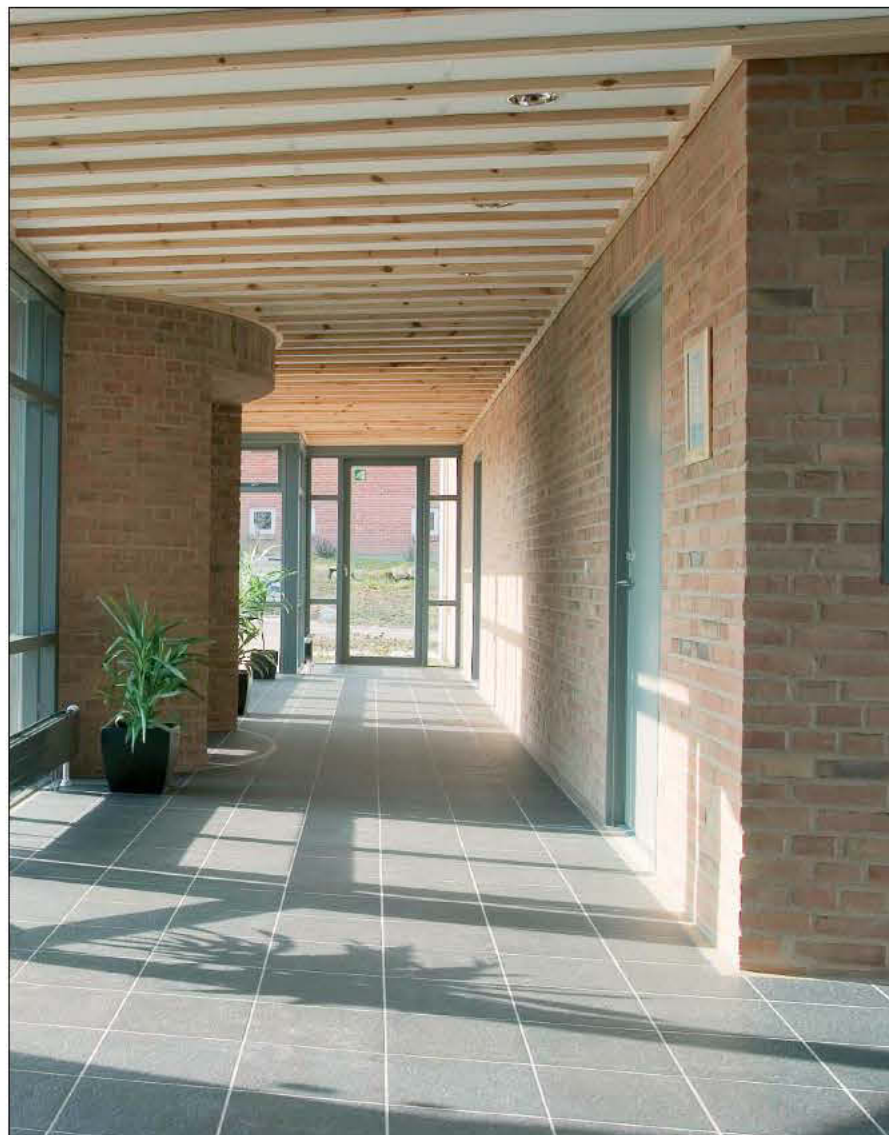
Kunst og forskning

Kunst? Er der en berøringsangst her? Arkitektur er vel mere teknik?

- Vi skal vedkende os evnen til at skabe kunst og dermed også pligten til at levere varen. Men det er vigtigt, at bygningskunsten er samfundsenageret, frugtbar, åben og i konstant dialog. Hvis kunstneren sidder bag nedrullede gardiner og afprøver sine private eksperimenter - så

Det særlige hus

*Sognegården i Stautrup
står frem og falder ind*

STAUTRUP SOGNEGÅRD AF PER KRISTENSENS TEGNESTUE

ellers tak. Det er den situation, vi nærmer os på skolerne i dag. Men arkitekten skal selvfølgelig levere en æstetisk overbygning på det tekniske, ingeniørmæssige - ellers er rollen jo helt udspillet.

Hvad er der galt med afprøvning - det er vel forskning?

- Vi skal have forskning og meget mere forskning. Men den skal finde sted i åbenhed og med begge hænder nede i dejtruget. Jeg taler ikke nødvendigvis om forskning som på universiteterne, men om kunstnerisk forskning. Vi må påvise, at projektudvikling faktisk også kan være forskning. Samtidig er der for lidt håndværkskompetence hos ikke mindst de unge arkitekter. Også derfor kommer vi for tit til kort overfor entreprenørerne. Jeg kunne godt tænke mig et solidt eksperimentarium, hvor arkitekter, håndværk og industri i fællesskab kunne afprøve nye materialer, metoder og rum - ny tænkning. Og så skal byggeriets parter ophøre med at dyrke hinanden som modsætninger. Industriens styrke er at fremstille en solid basis, en bygningskrop. Håndværket skal raffinere den, producere detaljerne og samarbejde med arkitekterne om nye idéer, personlige udtryk og humanistiske værdier. Det er s'gu lidt trættende, at man efterhånden ikke kan se hvilken tegnestue, der har produceret hvilken glaskasse. Der er forskel på Jacobsen og Fisker, ikke? Lad os få en underskrift, en personlighed, lidt mere mod, tak!

Du har et par gange sagt, at arkitekterne har sovet i timen. Er det for sent at vågne op?

- Det er aldrig for sent at vågne op.
Men jeg så gerne, vækkeuret ringede nu!

- Det gjaldt om, at netop dette hus skulle vedkende sig sin særlige funktion som menighedens samlingspunkt, men dog skulle integrere sig i udflytterområdets udbredte parcelhus arkitektur.

Den introduktion giver arkitekt MAA Susanne Birgens til den nye sognegård i Stautrup ved Århus, 300 m² samlingshus med administration og sale, projekteret af Per Kristensens Tegnestue i Århus. Arkitekterne er velkendte i kirkearkitekturen, bl.a. indenfor restaureringer og udvidelser. Da Ormslev sogn skulle bygge ny sognegård, var valget derfor nærliggende. Sognegården ligger imidlertid ikke ved kirken i Ormslev, men er placeret, hvor kirkegængerne bor - i Stautrups villakvarterer. Susanne Birgens og Per Kristensen var derfor ikke i tvivl om, at arkitekturen skulle være moderne og fremadrettet, i takt med omgivelserne. Men omhu og omsorg skulle signalere det helt særlige samlingssted.

- Vi brugte mange ressourcer på at finde den helt rigtige sten - ikke for rød, ikke for upersonlig, men rustik og stoflig, forklarer Susanne Birgens. Valget faldt på Petersen Tegl Egernsund D37 - med en helt speciel gylden lød, vurderer Birgens, som også lagde vægt på stenens evne til at fungere indendørs. Her ses blank mur med en glasoverdækket gadevirkning imellem de to bygningsfløje.

Vartegnet skabte arkitekterne endelig også med ekstra højde på den længefløj, der huser de højloftede sale.

- Et hus, der taler til vore hjerter, og, som nu bruges flittigt til mange formål, siger menighedsrådsformand Lene Jensen.

Vækstmagneten

*Bugtbyen Århus kigger lige nu kærligt på sin enestående kystlinje:
Den bynære havn giver plads for 700.000 m² nybyggeri*

Fra 2002 til 2003 voksede folketallet i Århus med 2.342, så 292.559 nu kan smykke sig med titlen århusianere i Danmarks næststørste by, smilets.

Ingen andre bysamfund har så meget saft på dynamoen. Når det sker i Århus, skyldes det ikke mindst, at universitetsbyens mange tilrejsende unge får lyst til at slå rod.

- Det kan de kun, hvis vi også har boliger til dem, konstaterer stadsarkitekten i Århus kommune, arkitekt MAA Ole Østergaard. Han bryster sig derfor også med rette af en tilvækst på 1943 nye boliger sidste år, endnu en landsrekord.

Og hvilke boliger?

- Det er med glæde, at vi følger netop de almene boligselskabers lyst til at være på forkant og udforske ikke bare nye materialer og metoder til boligbyggeri, men også nye boformer med bofællesskaber eller medejerboliger, applauderer stadsarkitekten, som kan tælle flere aktuelle banebrydende projekter, bl.a. 48 almene medejerboliger i midtbyens Sonnesgade.

Direktøren for Århus største boligorganisation, Brabrand Boligforening, hedder Torben Overgaard: - Vi har en forpligtelse til at tænke nye tanker, gå nye veje. Hvert nyt boligbyggeri bør tage sit afsæt i en klar idé. Hvis ikke boligforeningen tager sin opgave som projektudvikler alvorligt, er risikoen, at vi reduceres til rene administrationsenheder. En uheldig udvikling.

Og nu udfordres ambitionerne.

Århus kommune har præsenteret sin "Helhedsplan for De bynære Havnearealer". Det visionære projekt skal i løbet af 15 år transformere den engang så travle trafikhavn til en afvekslende bydel med boliger, butikker, caféer, gallerier og erhverv. Også havnerelaterede. For Århus skal stadig være en havneby. Havnen nedlægges langt fra, men flyttes med containerskibs

trafikkens udvikling ud på dybere vand, tilpasset nutidens kolossale fartøjer.

Helhedsplanen er resultatet af en international arkitektkonkurrence med 150 forslag. Tegnestuen Knud Fladeland Nielsens 1. præmie danner nu grundlaget for den ekspansion, som vil bygge 700.000 nye m² ved kysten: - Det skal ske med en relativ stram offentlig – og demokratisk – styring for at sikre den bedst mulige sammenhæng og overordnede kvalitet, forklarer Ole Østergaard. Ikke sådan at forstå, tilføjer han, at kommune vil bestemme, om der bygges med sten eller stål, rundt eller firkantet.

Kvalitetsmanual

- For arkitektur og design udvikler sig med tid og over tid. Vi skal netop ikke tvinge løsninger igennem nu, som siden viser sig at forældes, pointerer stadsarkitekten. Vi skal imidlertid anviser den overordnede kvalitetsmanual med værdier som rekreative områder, afgrænsningen mod havet, blandingen af erhverv og boliger, dannelsen af nye byrum og anbefalingen af en gennemgående identitetslinje – den røde tråd.

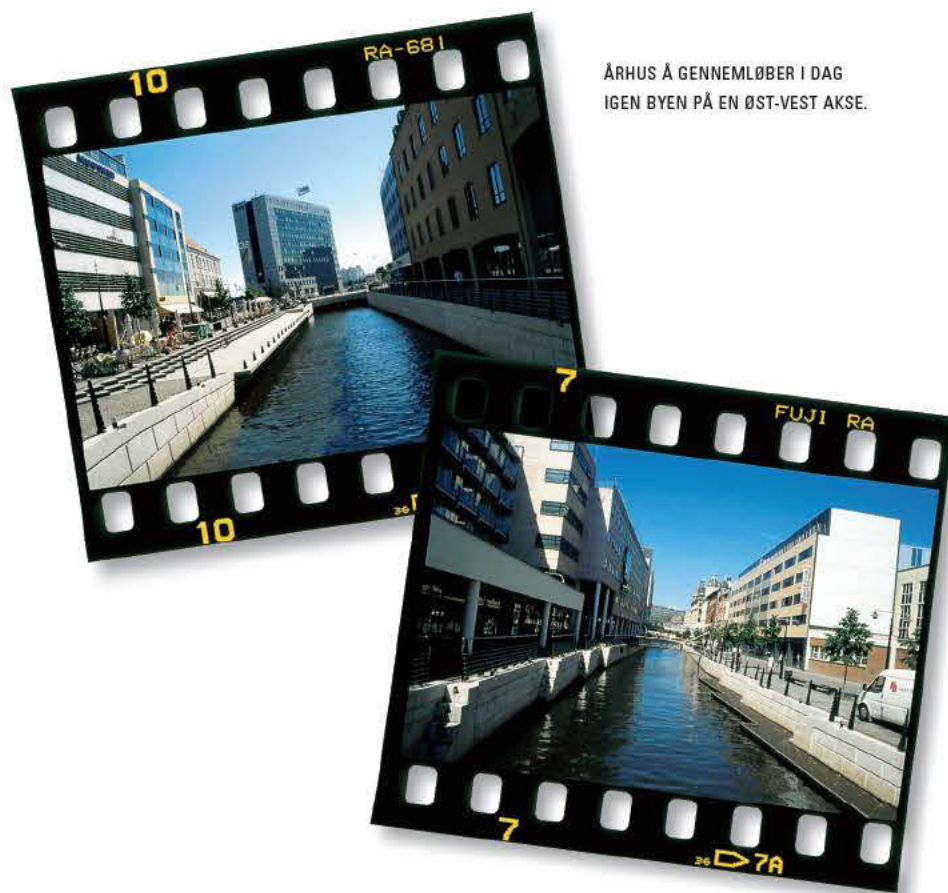
Stadsarkitekten præciserer, at kommunen optræder som medansvarlig for projektet og som sælger af de kommunale havnearealer, men ikke som bygherre. Den rolle overlades til andre, private såvel som institutionelle og offentlige investorer.

- For os er dette et privilegium og en udfordring, vurderer Torben Overgaard. Boligmulighederne ved havnen er enestående. Nu bliver det vores opgave at bygge kvalitet til en økonomi, så mange får glæde af den, tilføjer Overgaard. Hans tanker går i mange retninger:

- Traditionelle almene boliger bliver vanskelige at realisere. Vi tror på et progressivt samarbejde mellem de almene selska-

STADSARKITEKT OLE ØSTERGAARD (TV) OG DIREKTØR FOR BRABRAND BOLIGFORENING TORBEN OVERGAARD I UDSTILLINGSBYGNINGEN PÅ ÅRHUS HAVN. HER ER STORT BESØG FOR AT OPLEVE DE KOMMENDE HAVNEPLANER.

ÅRHUS Å GENNEMLØBER I DAG
IGEN BYEN PÅ EN ØST-VEST AKSE.

ber og private bygherrer: Hvad kan vi gøre sammen, spørger Torben Overgaard, som opfordrer til mådehold med kravene til afkastet.

- Det er vigtigt at sende de rigtige signaler fra dette helt enestående område, mener han og erkender, at de nye samarbejdsformer vil kræve omstilling og holdningsændringer: Vi skal opløse de traditionelle strukturer og samarbejde på tværs.

Fremsynet

Den kop te vil Ole Østergaard godt være med til drikke i en kommune, der i over 100 år har vist fremsyn og evne til omstilling: Århus fik en ringgade endnu før der var kommet biler til byen. Kommunen opkøbte Marselisborg gods i 1890'erne for at sikre borgernes adgang til den bynære skov. Århus fik allerede 1938-42 et af landets smukkeste rådhus, der også i dag aftvinger enhver besøgende den største beundring. Arkitekten er ingen ringere end ikonet Arne Jacobsen.

Og endelig viser den berømte historie om Århus å's lukning og genåbning byens tilpasningsevne til samtidens naturidealer og teknologi. Siden 1996 har det åbne åløb gennem byen igen været leveringsdygtig i malerisk kanalstemning til såvel århusianere som byens gæster.

- I alle tilfælde har visionære borgere anført udviklingen for at styrke de kvaliteter, som byen allerede besad. Det er også den kurs, vi skal følge nu, mener Ole Østergaard. Han har været stadsarkitekt i Århus siden 1992, men også tidligere tilknyttet kommunens byplanafdeling. Han er opmærksom på, at visioner ikke altid kan samle flertal. Men netop havneplanerne har faktisk haft solid rygvind i befolkningen:

- Århusianerne har aktivt og lidenskabeligt interesseret sig for deres havn, og mere end 1500 har allerede lagt vejen forbi

udstillingsbygningen på kajen, noterer Ole Østergaard og Torben Overgaard med stor tilfredshed.

- Det demokratiske engagement er vigtigt, for dialogen er den kraft, der holder processen i gang, mener de og afviser, at demokratisering svækker den centrale styring, der skal styre projektet sikkert i mål.

Ja til kompetence

- Demokrati betyder ikke retten til at beslutte, men retten til at give gode råd, erklærer Torben Overgaard, mens Ole Østergaard glæder sig over, at langt de fleste borgere efterspørger den faglige kompetence: - Visioner om en ny bydel er ikke hverdagstanker hos de fleste. De vil hellere forholde sig til det, planlæggerne lægger frem. Og her får vi flere roser end ris.

Reaktionerne måler man på stribevis af velbesøgte borger- og informationsmøder. Og på det imponerende program af informationsmateriale, der løbende udsendes fra Århus kommune. Det omfatter designmanualer og rapporter for både gennemførte og kommende projekter.

Ole Østergaard mener også, at opbygningen af kommunens stadsarkitekt afdeling med en spændvidde fra overordnet planlægning til egen tegnestue er af betydning. Selv at kunne producere tegninger og design i eget regi styrker kontinuitet og helhedsopfattelse.

Nøglebegreberne er sund fornuft og ansvarlighed, erklæres det i enighed. Og man minder om, at vi kun eksisterer i en tynd skive af historien. Det er i den, vi skal sætte vores fingeraftryk, men i respekt for, at vi har vores by til låns.

Ole Østergaard: - Vi bør aflevere den i en ligeså god eller bedre stand, som vi modtog den. Det vil vi gøre med udviklingen af havnen i Århus.

ÅRHUS KOMMUNE HOLDER GANG I DEN
DEMOKRATISKE DIALOG – BL.A. VED AT
UDSENDE ET BREDT PROGRAM AF INFORMA-
TIONSMATERIALE TIL BORGERNE.

Medejerboliger i Sonnesgade

Brabrand Boligforening bag nyt initiativ, der giver almene lejere optimal medbestemmelse over egen bolig

Lykken bor i Sonnesgade.

Sådan synes vist 48 århusianske familier, der siden foråret 2003 er flyttet ind i Brabrand Boligforenings nyeste almene udspil på adressen i den århusianske midtby. Boligbyggeriet er blevet til i en partnerning proces efter et projekt af arkitekterne Aaskov & Østergaard med ingeniør-rådgivning fra Niras.

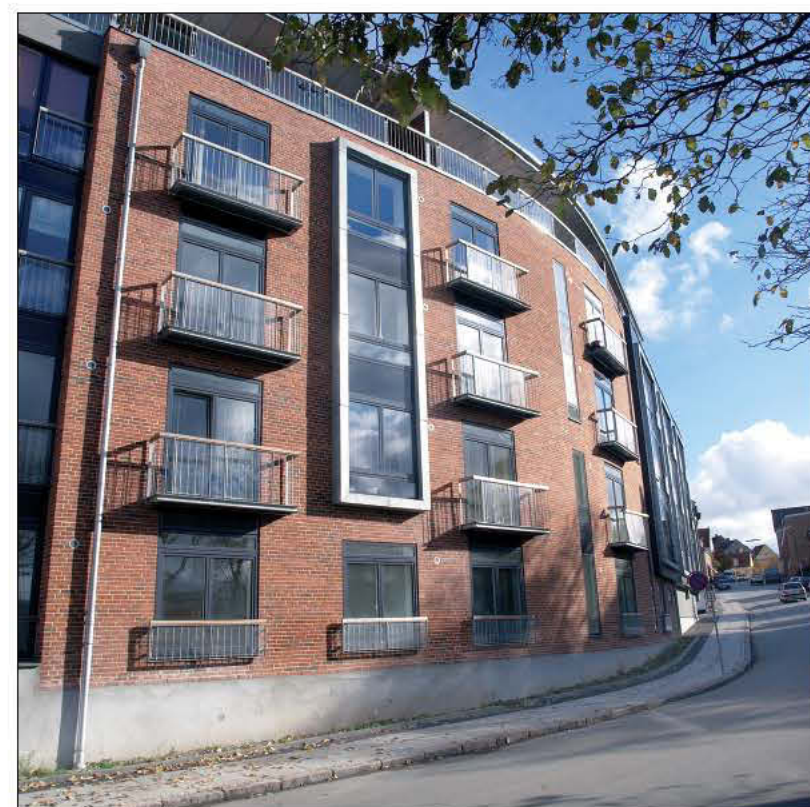
Sonnesgade er et af Brabrand Boligforenings aktuelle bud på at skabe den ideelle bolig med optimal medbestemmelse for beboerne i den såkaldte medejermodel. Den medfører, at beboerne mod at deltage med en større del af finansieringen selv er med til at indrette boligen ud over de normale råderetsregler. De i alt 3520 m² boliger plus fælleshus er opført med brug af varierede materialer af høj kvalitet: Stål, glas, træ samt kulbrændte mursten, Petersen Tegl Egersund D33.

- Et fantastisk og flot byggeri, gennemført til mindste detalje og en af vore smukkeste afdelinger, siger Brabrand Boligforening om projektet.

Sonnesgade er et eksempel på den nytænkning, som boligforeningen gerne vil forbindes med i bestræbelserne på samtidig at bevare og forny den betydelige bygherre – og driftskompetence der er samlet i organisationen.

SONNESGADE
48 ALMENE BOLIGER I HØJ KVALITET
MED FACADER AF
PETERSEN TEGL EGERNSUND D33.
ARKITEKTUR: AASKOV & ØSTERGAARD A/S.

Egen medicin

- Vi mener, huset viser, at vi tager vor egen medicin, siger servicechef Anton Jensen, Teknisk Akademi i Hadsten. Akademiet har netop taget 3400 nye m² i brug til undervisning af kommende VVS- og el-installatører. Teknisk Akademi, der er tilknyttet Jydsk Haandværkerskole, udtrykker stor tilfredshed med det nye hus efter et projekt af Sahls Tegnestue i Viby. Her er man netop nu i gang med akademiets etape 2, et skolehjem. - Byggeriet skal demonstrere, at vi er professionelle. Og det gør det, mener Anton Jensen. Teknisk Akademi er opført med murede facader af Petersen Tegl Egernsund D31.

MURSTEN UDE OG INDE:
PETERSEN Tegl EGERNSUND D31.

ET SKARPTSKÅRET HUS MED PRÆCISE LINJER
FRA SAHLS TEGNESTUE I VIBY.

Viotti til OL 2004: Ringen er sluttet

Når Kultur Olympiaden – parallelt med OL 2004 – åbner til juni i Athen er der deltagelse fra Hammenhög i Sverige og fra Broager. I den nye, permanente, internationale OL-skulptur park midt i Athen med bidrag fra 20 tidligere værtslande kan man opleve den 3 m høje teglskulptur Olympia Dwelling. Den er skabt af den svenske kunstner Ulla Viotti som kulminationen på et årelangt venskab med Petersen Tegl Egernsund A/S. Ulla Viottis arbejde med tegl og mursten har vundet international anerkendelse siden starten i 1983 med monumentale kunstværker som skulpturen Cimbris i Simrishamn, den 60 m lange "Telemuren" hos TDC i Aabenraa og aktuelt et værk til biblioteket Alexandrina i Alexandria, Ægypten. Ulla Viotti er også bestilt til at udføre et kunstnerisk, arkitektonisk projekt i tegl til Vargtorget i svenske Vellinge: Belægninger, skulpturel udformning og bænke.

ULLA VIOTTI OG KELD CHRISTENSEN, MURER,
HAR SAMMEN SKABT OLYMPIA DWELLING.

Ulla Viotti: - Olympia Dwelling rummer den mystik og følelse af tidløs historie, der udspringer fra det antikke Grækenland. Oversat betyder titlen "en boplads ved Olympia", bjerget, ved hvilket de første antikke olympiske lege blev afholdt. Inspirationen har jeg hentet fra løveporten ved Mykene og statuerne på øen Delos, forklarer Ulla Viotti. Skulpturen er udført i et samarbejde med mureren Keld Christensen fra murermester Jan Teichert ApS i Broager.

Kultur Olympiaden er en fortsættelse af et initiativ fra Sydney OL i 2000 og et ønske om at se kultur og idræt side ved side på Olympiadernes fredsbevarende dagsorden. Just som også antikkens hellenske olympiade arrangerer ønskede det.

Ringen er sluttet.

STOLTHED VED VÆRKET INDEN AFGANGEN TIL ATHEN.
F.V. CHRISTIAN A. PETERSEN, ULLA VIOTTI OG KELD CHRISTENSEN.

Jan Sivertsen på Tangshave

Resultatet af et lykkeligt samarbejde mellem den danske billedkunstner Jan Sivertsen, glarmester Per Sten Hebsgaard og Petersen Tegl Egernsund kan nu opleves på Bo- og Aktivitetscentret Tangshave i Nordborg.

Jan Sivertsen har haft ansvaret for den totale udmykningsopgave af det nyopførte center, omfattende oliemalerier og maleri på keramik og glas.

Jan Sivertsen fik opgaven i samarbejde med professor ved Kunstakademiet Bjørn Nørgaard.

Specielt indtryk gør Sivertsens arbejde omkring centrets varmtvandsbassin med malerier i store felter, 140x200 cm, samlet af fliser i modulmål 30x41 cm. Kunstnerens arbejder er færdiggjort med glasering og brænding hos Petersen Tegl Egernsund A/S.

Jan Sivertsen, der er født i 1951 og nu er bosiddende i Frankrig, er kendt og respekteret gennem mange separate udstillinger og udmykningsopgaver på fx Novo Nordisk, Kreditforeningen Danmark og på Danfoss.

JAN SIVERTSEN SAMMEN MED IB ARNE CHRISTENSEN, NORDBORG KOMMUNE,
VED VARMTVANDS BASSINET PÅ BO- OG AKTIVITETSCENTRET TANGSHAVE.

Hvor roden slås

Formgivningen af landskab og bymiljø bør artikuleres og præciseres i en tidlig proces og indgå i symbiose med arkitekturen

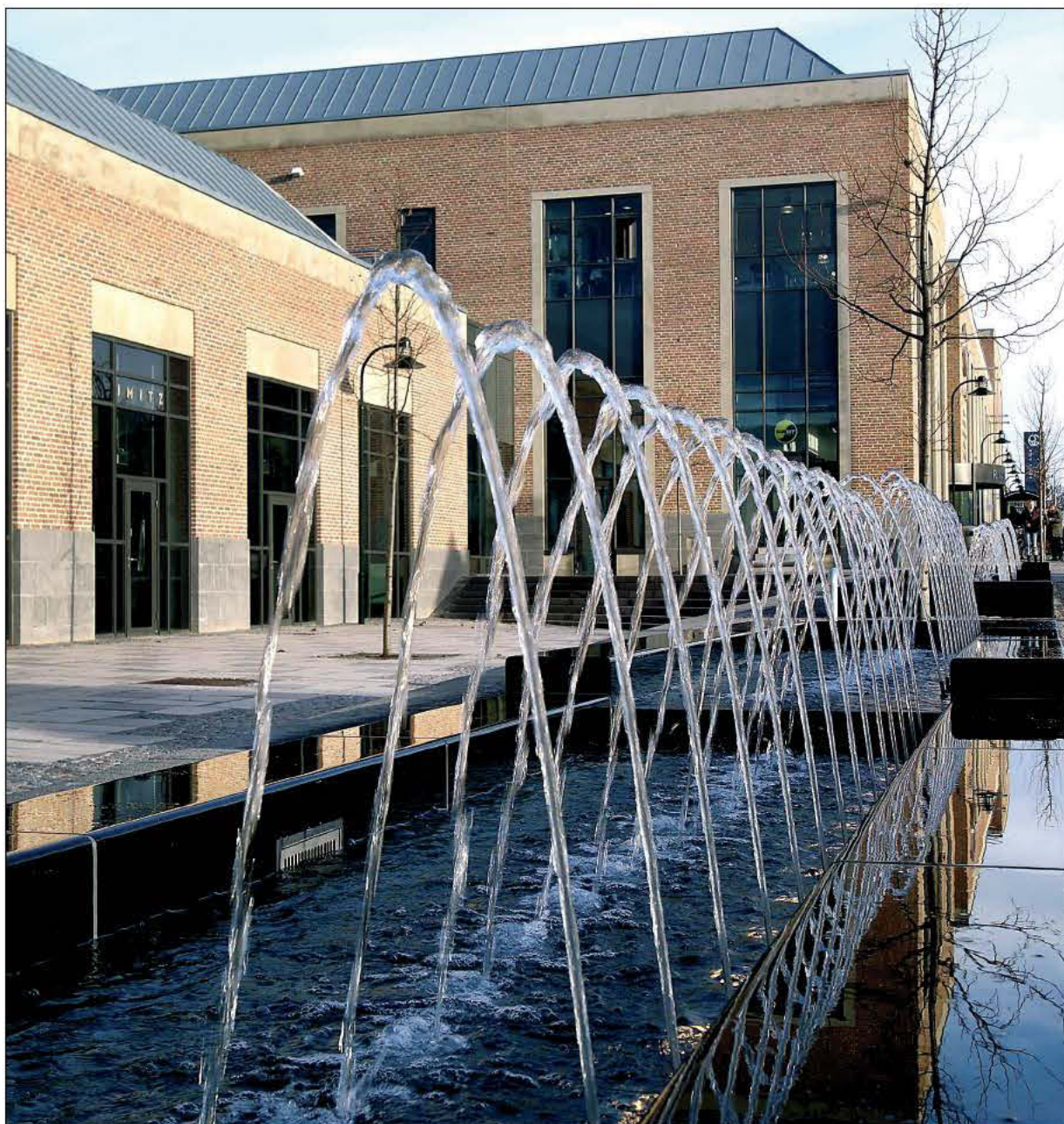
I domicil- og institutionsbyggeriets afsluttende faser er hidsige sving med sparekni-ven ikke sjældne. Og til klingens mål har man – for ofte vil mange mene – udset sig bygningens udvendige anlæg: Beplantning, møblering og belægning.

- Det helt forkerte sted at acceptere billige løsninger, mener – ikke helt overraskende – landskabsarkitekterne. Men de snakker langt fra kun for at fylde deres egen brødkurv: - Det burde være indlysende, at en smuk arkitektur understreges mangefold af tilsvarende omgivelser. Og at modsat, at et middelmådigt hus kan opblødes og mildnes, simpelthen serveres flottere, med et præcist og velbegrundet udvendigt miljø, argumenterer landskabsdesignerne, der medgiver, at de har været et yndet offer i sparerunderne.

- Men kun når landskabsprojektet ikke har været begavet nok. Med dygtige arkitekter med gennemslagskraft er beskærne og amputerede projekter sjældne, siger Jeppe Aagaard Andersen, der har sin tegnestue i Helsingør: - Vi skal tidligt i processen have standhaftige folk med ved bordet, der kan kommunikere en begejstring. Er landskabsprojektet stærkt nok, kan det ikke bare fjernes.

Aagaard Andersen skelner mellem landskabsprojekter til byggeriet, hvor sparerunderne – desværre – næsten er blevet en standard. Og så de rene landskabsprojekter og udformning af byrum, der mindre hyppigt skal reduceres på bundlinjen.

Her har Charlotte Skibsted, Veksø, været heldig med en meget stor portefølje indenfor solistiske landskabsopgaver med formgivning af gader og pladser: - Det handler om at kommunikere med stor

VELLYKKET LANDSKABSDESIGN AF CHARLOTTE SKIBSTED TIL ROS TORV I ROSKILDE: ARKITEKTUR, BELÆGNINGER OG VAND I ARTIKULERET DIALOG. FACADER: PETERSEN TEGL EGERNSUND D7.

præcision til både bygherre og entreprenør og om at forstå deres rationale, hvor økonomi selvfølgelig spiller en stor rolle, observerer Charlotte Skibsted og anbefaler, at man er realistisk i sit budget, men også fra starten tilpasser ambitionsniveauet.

Fremragende dialog

Et godt eksempel er Roskilde-butikscetret fra 2003, Ros Torv, med arkitektur af Hansen & Chabert. En engageret bygherre anerkendte tidligt i processen betydningen af artikulerede belægninger og en høj generel kvalitet omkring centret: - Her gik man ikke på kompromis, og arkitektur og landskab indgår i en fremragende dialog.

Netop den fletning understreger også Stig Andersson og peger på, at byggeri og landskab skal flette sammen til gensidig støtte: - Taler vi om en park eller en plads skal de kunne noget artikuleret, opfylde en målsætning. De kan være en abstrakt fortolkning af noget helt hverdagsagtigt, der med løsningen får en ny dimension, forklarer Andersson, hvis overskrift taler om "et arkitektonisk helhedsgreb i løbende dialog med bygherre, brugere og byggeriets andre fagområder."

På baggrund af erfaringerne fra LO, Landsorganisationens domicil fra 2003, tilslutter AI Gruppen sig opfattelsen af "det arkitektoniske helhedsgreb" og kalder på bygningsarkitekternes forståelse for netop synergi gevinsten af det perfekte samspil mellem hus og landskab: - Vi kan åbne en tidlig dør for landskabsdesignet og være med til at pege på landskabets væsentlige og varige værdier, der rækker langt ud over de funktionelle," siger arkitekt MAA og direktør i AI Gruppen, Peter Rasmussen.

Bindesbøll for samlere

Thorvald Bindesbøll, banebrydende dansk designer (1846-1908), fik kun få af sine arkitekturprojekter opført. Et af de berømteste er fiskepakhuse i Skagen, som i flere generationer omsatte høsten fra havet.

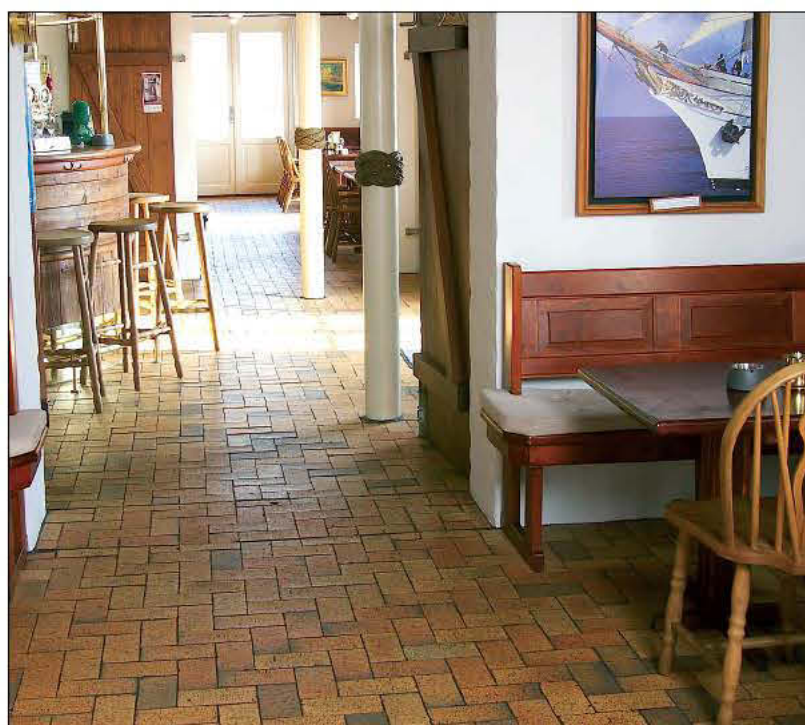
Med ændringerne i fiskeriet er Bindesbøll-pakhuse nu i stigende omfang blevet omdannet til alternative formål. Med deres prominente beliggenhed ved havnen er rammerne oplagte til fx. turisme og restaurantdrift.

Restaurant Pakhuset blev indrettet her i 1995 med Hans Sund som chef. For indretning og ombygning stod Skagen-tegnestuen Christen Justesen Arkitekter, som gennemførte opgaven i et tæt samarbejde med fredningsmyndighederne og i respekt for adressens historie.

Pakhuse udsender atmosfære med materialestruktur og rustikke, robuste overflader. Omgivelserne inspirerede arkitekterne til at bruge gedigne komponenter med en medfødt patina – i pagt med historien.

- Netop sådan vurderer vi Baggeridge gulvklinderne fra Apentex, som blev lagt forud for Restaurant Pakhusets åbning i 1995. Vi har været meget glade for den stofflige klinke, der også har vist sig at være funktionel og robust i den daglige restaurantdrift, mener arkitekt MAA Christen Justesen. Restaurant Pakhuset råder over 400 m² i to etager.

Baggeridge belægningen ses i parterreetagen, mens 1. salen har plankegulve.

EFTER SNART NI ÅRS DRIFT I RESTAURANT PAKHUSET STÅR DE ROBUSTE BAGGERIDGE KLINKEGULVE STADIG MED EN FLOT PATINERET OVERFLADE.

ARKITEKT MAA CHRISTEN JUSTESEN DRIVER EGEN TEGNESTUE I SKAGEN.

Mellem natur og kultur

*LO arkitektur:
Hus i symbiose med natur og terræn*

- Adressen indeholder så store kvaliteter, at huset bør påvirke dem mindst muligt. Derfor skal det nærmest vokse sammen med det gamle, patinerede miljø ved og på kajen. Samtidig åbner LO domicilet sig mod den offentlighed, som det er møntet på.

Arkitekt MAA og direktør i AI Gruppen A/S, Peter Rasmussen, forklarer tankerne bag LO's nye hovedsæde på Islands Brygge i København, åbnet i foråret 2003. Den dobbelte målsætning nås ved at lade ankomstpladsens belægning fortsætte ind i foyer og stueetagens caféområde. Ambitionen er, at netop den på sigt kan åbne dørene for et endnu bredere publikum end netop LO-medlemmerne.

Flere belægningsforslag var i spil forud for den endelige projektering af det i alt 5000 m² store hus: Hårbrændte klinker fra Petersen Tegl Egersund (for dyre) og diverse pudsede og glittede betonblandinger (for kedelige). Den lykkelige slutning fik engelske Baggeridge klinker fra Apentex i hovedrollen: Klinkerne agerer fint både ude og inde, noterer Peter Rasmussen, der kalder klinkerne for "spændende og stofflige". Inden det endelige projekt opstod studerede LO-formand Hans Jensen arkitektur og landskab over store dele af Europa. Men belægningsløsningen blev set på ældrecentret Ceres i Horsens, og som den replikrappe fynbo-formand sagde om Baggeridge klinkerne: - Når de gamle kan gå på dem, så kan vi også!

LO-HUSET: BAGGERIDGE KLINKER UDE OG INDE. SERVICETEKNIKER CARSTEN HANSEN, LO, STÅR FOR VEDLIGEHOLDSELEN: FEJNING OG VASK MED MASKINE KLARER JOBBET.

Når ude er inde

*Mantzius Gården i Birkerød:
Fin illusion fra Nielsen & Rubow Arkitekter*

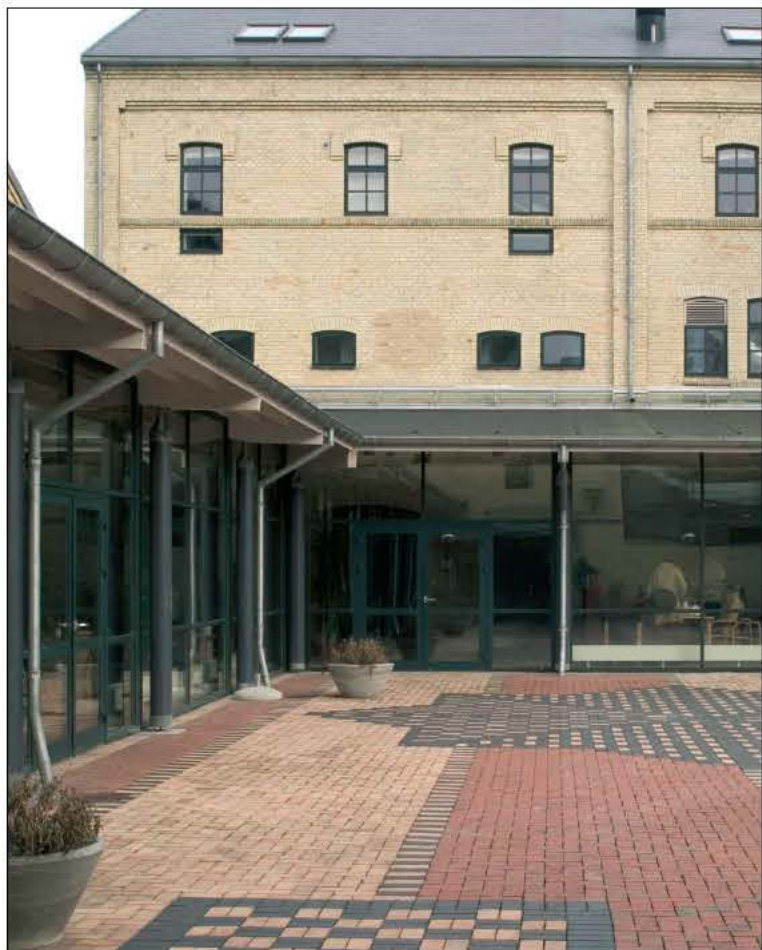
- Vi ville gerne i dialog med belægningen ude og med det eksterne miljø. Rummet opstod ved en glasoverdækning af pladsen mellem to bygninger. Så vi er inde og ude på samme tid.

Sådan forklarer Nielsen & Rubow Arkitekter processen omkring valget af Baggeridge klinker til aktivitetscentret Mantzius Gårdens foyer og ankomstområde i Birkerød. Det 5200 m² store center opstod i 1994

som en ombygning og udvidelse af den tidligere kostskole og gymnasium: - Vi ledte efter en belægning, der både var robust, ædel nok til at bruges inde og samtidig i et fornuftigt prisleje, forklarer arkitekt MAA Carsten Thure Nielsen, Nielsen & Rubow. Valget faldt på Baggeridge. - Det har man ikke fortrudt, for klinken har vist sig at klare opgaven fortrinligt, hedder det i en udtalelse fra Mantzius Gården, der er ejet af Birkerød kommune.

FRA MANTZIUS GÅRDEN I BIRKERØD, DER HUSER KULTURBEGIVENHEDER SOM KONCERTER OG USTILLINGER SAMTIDIG MED VÆRKSTEDER, MØDELOKALER, SKOLE- OG FRITIDSKLUB OG MUSIKSKOLE. PÅ FOYER GULVET: BAGGERIDGE KLINKER FRA APENTEX.

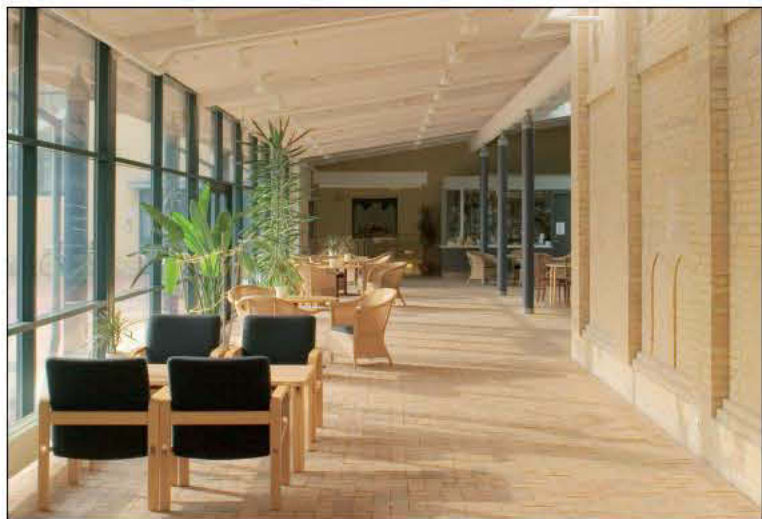
Nyfødt gammel

Spændingsfelter er et af arkitekturens store virkemidler. Se resultatet på Ceres Centret i Horsens

Ceres Bryggeriernes tidligere tappehal og produktion i Horsens er i dag aktivitetscenter og boligområder for ældre i Horsens. Efter et projekt af Ginnerups Tegnestue er de industrielle bygningers stringente form og overflader blevet til varme, rustikke – og robuste – omgivelser til at bo og leve i. Der er i alt 77 boliger og et center med fælles faciliteter for beboerne. Ginnerups Tegnestue har dygtigt konverteret de grove, skurrede bygningers værdier

til noget ægte, gedigent, dybtfølt. Om materialerne i dag er gamle eller nye er svært at se – og det var også hele ideen. I de omgivelser passer Baggeridge klinken perfekt med sin på en gang smudsafvisende hårdbrændte, men dog stoflige overflade.

Lagt i diagonale mønstre ses klinken i trafikerede forbindelsesgange – inde – og mønsterlagt på intime pladser mellem bygninger – ude.

BAGGERIDGE KLINKEN PASSER FINT TIL CENTRETS OPRINDELIGE MURSTENSARKITEKTUR, MENER BYGHERREN BAG CERES-CENTRET, HORSENS KOMMUNE.

Apentex 1:1

Inden beslutningen om den nye klinkebelægning tages, kan en tur til Petersen Tegl Egernsund måske betale sig? Her åbnes et nyt 300 m² stort haveanlæg med belægningsklinkerne Baggeridge og Penter, præsenteret i deres naturlige omgivelser med beplantning og vand. Anlægsopgaven er løst efter et projekt af arkitekterne MAA Annette Petersen & Peter Zinck. Detaljer om Apentex-haven følger i efterårsudgaven af PETERSEN.

Legoland: Klinker med det hele

Manddomsprøven for en klinker er otte år i en førende dansk forlystelsespark med høje krav til arkitektur, design og vedligehold: Hundretusinder af gæster, konstant på farten med pølser, tygggegummi og soft-ice, cigaretter og en generel slidtage, der ind imellem kan ligne et angreb.

Hos Legoland i Billund har driftsledelsen siden 1997 haft Penter klinker fra Apentex på indkøbssedlen.

- Når vore asfalterede områder skal renoveres, skifter vi til Penter. I dag har vi

8000 m² Penter klinker i drift, men der kommer mange flere til, forklarer chef for gartnerafdelingen Jens Poulsen. Mens asfaltbelægninger bliver bløde i sommervarmen, holder klinkerne faconen. Og så kan de holdes rene, også selv om de er udsat for pommes frites med remoulade, tilføjer Jens Poulsen. Han forklarer, at der er meget lidt hemmeligt ved metoden:

Hyppige vask med maskine og en mild sæbe.

Flisemurer: 13 - pil op

Roserne fortsatte med at fylde vaserne i anledning af restaureringen af tankstationen på Kystvejen nord for København, tegnet af Arne Jacobsen 1936 og fredet i 1986. Ikke mindst prises Gentofte kommune for sin rolle som bygherre med ansvar for styring og dialog med Arne Jacobsens Familiefond. Arkitekt MAA Christian Olesen er ansvarshavende i kommunens tekniske afdeling. "Men den fornemme løsning var ikke nået uden de udførendes dygtige håndværk," påpeger Christian Olesen. Tankstationens restaurering udførtes i en tredelt entreprise med Pihl & Søn som hovedentreprenør på restaurering af tankens flisebeklædte bygning. Murer og flisemonter med topmålte scorepoints: A.V. Andersen + co i/s. Se også PETERSEN 11, november 2003, side 14-15.

RENGØRINGSTUREN I LEGOLAND - VASK, FEJNING OG GENEREL OMSORG FOR, AT OMGIVELSERNE ALTID FREMSTÅR SMUKKE OG RENE. BELÆGNINGERNE ER PENTER KLINKER APENTEX.

Nu stiger kunsten

Murstenen er på vej ind i arkitekturens omdrejningspunkt. Tung, robust og stofflig ser fremtiden for teglen let og luftig ud...

EN LYS, LET, TRANSPARENT ARKITEKTUR MED Tegl VISES AF FRIIS & MOLTKE I PROJEKTET GRØNNEVANGSKIRKEN I HILLERØD. FRIIS & MOLTKE VANDT KONKURRENCEN PÅ EN "NUTIDIG IDENTITET" OG ET "SIKKERT ARKITEKTONISK GREB ...MED RIGELIG OG LIVGIVENDE TILGANG AF DAGSLYS."

BOLIGBLOKKE SOM TÅRNE, BØLGENDE, FORSKUDT, HÆVET OG SÆNKET, SOM RYTMISK DANS – EN ARKITEKTURENS MUSIK-VIDEO. PLACERING: HAVNESTAD SYD. SKITSEPROJEKT: SCHMIDT, HAMMER & LASSEN.

MASTERPLANEN FOR HAVNESTAD SYD, UDARBEJDET AF SCHMIDT, HAMMER & LASSEN. DE SKITSEREDE JM PROJEKTER ER MARKERET MED ORANGE. PLANEN ER BLEVET TIL PÅ BASIS AF DE STRAMT STYREDE, DETALJEREDE AREALAFGRÆNSNINGER OG ANVENDELSESFORMÅL, SOM DANSK SOYAKAGE INDUSTRI OP-RINDELIGT FASTLAGDE I SAMARBEJDE MED PLH ARKITEKTER.

- Vi mener kun, vi har set begyndelsen. Meget mere er i vente, når vi forsker videre i format og funktion.

Citat: Bygningskonstruktør MAK Filip Heiberg fra Lundgaard & Tranberg A/S. Bemærkningen er møntet på udviklingen af facaderne til det kommende skuespilhus på Kvæsthusbroen i København. Her arbejder Lundgaard & Tranberg med fletmurværk og ideen om, at murstenen bliver facadens omdrejningspunkt. Et kendt materiale, gammelt og rustikt, men visionært applikeret, nyt, moderne og sfærisk elegant. - Det er i den tilsyneladende modsætning, dynamikken skabes, argumenterer Filip Heiberg.

Men fremtiden er her allerede. Takterne til en ny anvendelse af mursten og tegl ses i aktuelle projekter som Christiansen & Rottbøls domicil til Boligselskabet Fjordblink i Aalborg, Friis & Moltkes 30 Hanstholm-boliger for Kratholm & Partners eller Lundgaard &

Tranbergs seneste etape af boligbyggeriet Charlottehaven i København. Årtiers fortrængning af den kendsgerning, at fuldmurede facader hører til blandt samlerobjekterne, synes omsider afløst af en ærligere fremstilling af murstenen i et nyt rolleparti:

Ornamentets. - Betonkonstruktionernes udbredelse reducerer ikke murstens fabelagtige klimatiske og patineringsmæssige egenskaber. Tværtimod. Løftet for alle konstruktionsmæssige forpligtelser åbner murstenen som skalmur et nyt arkitektonisk potentiale. Lad os bruge det, tilføjer Filip Heiberg, som i Charlottehavens seneste etape bruger Petersen Tegl Egersund D58 til rammer, elegante søjler og dekorative gesimser.

Let og diffus

Den holdning, tilsat en heftig dosis transparens og let-

hed i konstruktioner, der næsten taler Newton midt imod, finder man også i Friis & Moltkes design til Grønnevangskirken i Hillerød. Strømmende dagslys gennem oven- og sidelys er her i samspil med mursten i en næsten hvid overfladefarve, men uden tab af stofflighed eller struktur. Stenen, der får en særegen struktur og overflademagi, er lige nu i produktion hos Petersen Tegl Egersund. Den intense, hårdbrændte ler bevarer sin tyngde og stofflighed, men gøres mild, let og diffus. "Bygningen fremstår som et smukt stykke arkitektur med en egen nutidig identitet," hed det i juryens begrundelse for at vælge netop Friis & Moltkes bidrag til den udskrevne arkitektkonkurrence.

I et tredje aktuelt eksempel har Schmidt, Hammer & Lassen udarbejdet en masterplan for udviklingen af Havnestad Syd i København, nemlig den del af Islands

FRIIS & MOLTKE: GRØNNEVANGSKIRKEN, HILLERØD

SCHMIDT, HAMMER & LASSEN: HAVNESTAD SYD, SKITSEPROJEKT

SCHMIDT, HAMMER & LASSEN: PLAN FOR HAVNESTAD SYD, KØBENHAVN

CHRISTENSEN & ROTTBØL: BOLIGSELSKABET FJORDBLINK

Brygge, der ligger syd for Axel Heides Gade. Arkitekterne har i samme proces skitseprojekteret nye bolig-ejendomme med JM Danmark som bygherre: - Fra stofflige huse med tyngde i Havnestad Nord og dermed den del, der væver sig tæt ind i det ældste Islands Brygge, bevæger vi os nu mod det lyse, det lette, det elegante og slanke, siger udtaler JM Danmarks projektdirektør, Niels Thorup: - Vi vil stadig bruge murstenen som facademateriale, men nu som en accentue-ring, en indramning, snarere end en lukning.

Fusion
Om arkitekturen siger Schmidt, Hammer & Lassen, at den med sin unikke beliggenhed vil udnytte herligheds-værdierne i placeringen og, at den skal være "spændende og attraktiv": Ikke netop værdibegreber, man forbinder med et traditionelt byhus.

Masterplanen fortsætter: I et grønt bølget landskab grupperes de vertikalt stræbende lyse tårnklyn-ger og bryder med den traditionelle forestilling om lan-ge stokbebyggelser. Samtidig skabes visuelle kvalite-ter til små som store lejligheder. De enkelte tårne bevæger sig i et rytmisk forløb op og ned, nogle hævet fra jorden, nogle afsluttet med karakterfulde penthou-se-boliger.

Niels Thorup, JM Danmark, erkender, at flere faca-deløsninger er blevet bragt i spil. Efter grundige over-vejelser peger pilen lige nu på tegl: - Vi skal tænke på husene i fremtiden og på vore kunder. Et lavt vedlige-hold vil altid være at foretrække, vurderer teknisk direktør Michael Nyboe.

Schmidt, Hammer & Lassen forestiller sig en fabu-lerende arkitektur, skabt af en arkitektonisk fantasi i frit løb. : Smalle vinduespartier fra gulv til loft og i et

varieret mønster, balkoner af varierende størrelse og udstrækning skal give særlig karakter til tårnene. Alta-ner bearbejdes med værn i stål med udskårne motiver og mønstre.

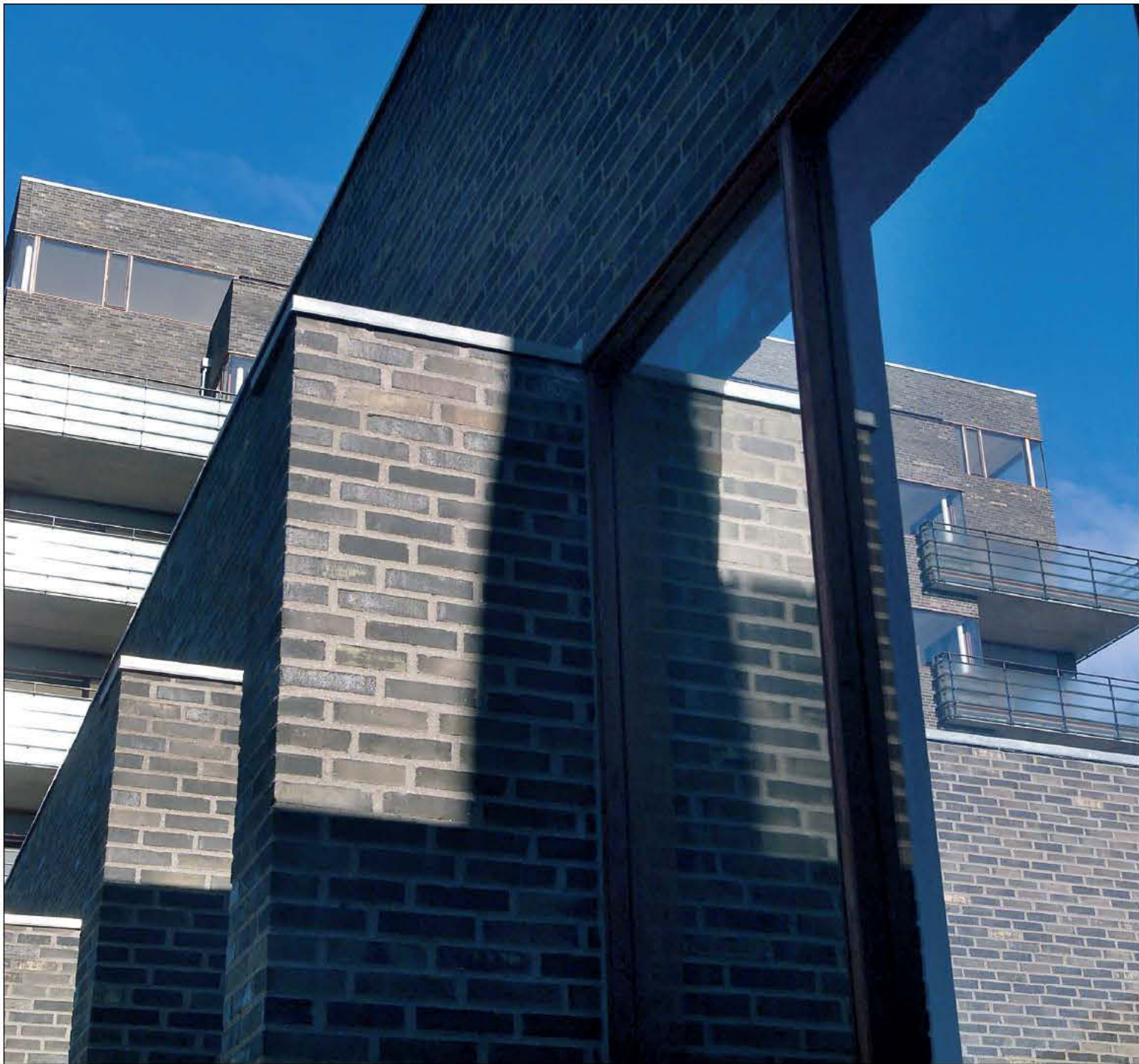
Det ligner en fusionsarkitektur. Modernisme og skønvirke, side om side. Eller minimalismen – i USA kaldet det skandinaviske spøgelse – opblødt med mar-kant dekorative elementer i en kvalitativ udspænding: Kendte temaer i en ny sammenstilling, aktuelt fortolk-ning.

Og facadematerialet til disse udfordrende, fremad-rettede, visionære huse?

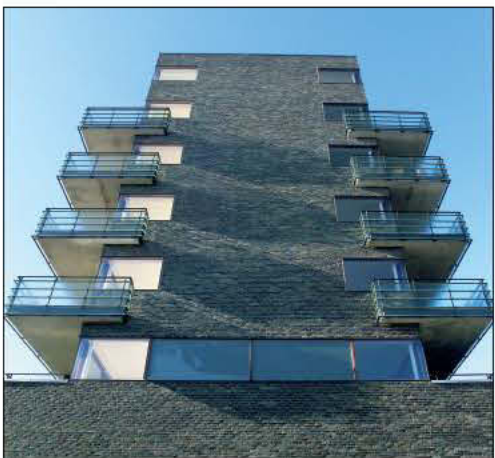
Fremtiden ifølge Schmidt, Hammer & Lassen:
Tegl. Lys tegl, næsten hvid.
Fortsættelse følger.

CHRISTENSEN & ROTTBØL PROJEKTEREDE I 2002-03 DET NYE DOMICIL TIL BOLIGSELSKABET FJORDBLINK I AALBORG. FACADERNE ER UDFØRT MED PETERSEN Tegl EGERNSUND D51 OG EN ARKITEKTUR, DER KAN VÆKKE REJSEMINDERNE FRA ATHEN OG PARTHENON: LUFTIG, HØJLOFTET, DEKORATIV UDEN AT VÆRE PYNTET.

CHARLOTTEHAVEN BOLIGBYGGERI PÅ ØSTERBRO I KØBENHAVN HAR NETOP TAGET 2. ETAPE I BRUG: 44 "SERVICE FLATS", DER KAN LEJES FOR MINIMUM EN MÅNED, MAX 12, SELSKABS- OG KONFERENCE-LOKALER, SWIMMING-POOL OG FITNESS-CENTER. ARKITEKTUREN ER BEGÅET AF LUNDGAARD & TRANBERG. D58

LUNDGAARD & TRANBERG: CHARLOTTEHAVEN, KØBENHAVN

FILIP HEIBERG, BYGNINGSKONSTRUKTØR MAK

TOM BOCK, BOCK BAUKUNST DEVELOPMENT VED MODELLEN AF SIT NYE OPUS, LITTLE SOHO

Bockenheim

Tom Bock, bygmester i Frankfurt, definerer målet for dagens arkitektur: At skabe liv

Man glemmer at spørge ham, hvor gammel han er? Eller hvad han egentlig er af uddannelse? Hvad han har udrettet? Eller hvad der venter forude? I samtale med Tom Bock, idémand bag monumentale byggerier på bredden af Main i Frankfurt, rykker den slags information for dødelige ned på bagatelgrænsen.

For det første taler han, Bock.

Meget.

Favoritemnerne er arkitektur, kunst og kommunikation. Uadskillelige og udtømmelige på Bocks horisont. Samtalestof mangler han ikke: Solitaire-huse med boliger på op til 400 m² var Tom Bocks ouverture på Frankfurts Deutschherrnufer for seks år siden. Så byggede han apart-hotellet Main Plazas 26 Chicago-etager. Siden det florentinske kvarters 20.000 m² med boliger, butikker, restaurant og kontorer. Nu står Bock foran realiseringen af 35.000 m² loft-apartments i det New York inspirerede Little SoHo.

Så volumenet er stort og inspirationskilderne globale. Dernæst er kvalitetsniveauet af hans tankegods ikke for spædbørn. Man må gerne kunne sin George Bernhard Shaw:

Mange betragter deres tid og spørger hvorfor? Jeg drømmer om ting, der aldrig har eksisteret, og spørger hvorfor ikke?

Citatet har Bock valgt som indledning til sin præsentation af Little SoHo i et fornemt indbundet bogværk på over 120 sider med stemningsfotos, beskrivelser og grundplaner. Kontant – og dog så stemningsmættet: The Bock Formula. Netop ikke den sædvanlige salgsbrochure, glossy og farvestrålende, blank og overfladisk. Men et salgsredskab, ophøjet til litteratur. Bogen overrækkes personligt, fornemt, fejlfrit og stramt indpakket – en gave. Og Shaw citatet dækker præcis, hvad Bock gerne vil: Integrere den historiske byboligs sjælfule varme med moderne tiders idealer om loftshøjde og superfleksibilitet.

Den symbiose findes endnu ikke. Men hvorfor?

Genbruget af Shaw-citatet er betegnende for en af denne forunderlige mands grundtanker: Når andre allerede har skabt den præcise formulering, så genbrug den - i en ny virkelighed. For hvorfor opfinde den dybe tallerken to gange?

Det er det ønske om at tilføre eksisterende idéer nye værdier, sætte arkitektur på dagsordenen og opdatere

historien, der er afsættet for Tom Bocks livsværk på bredden af Main. Hans byggeprojekter har vakt alt fra indignation over forundring til begejstring.

Men aldrig ligegyldighed.

For Tom Bock er i alt, hvad han foretager sig, en detaljens mester. Gennemarbejdet – og dermed eksplicit. Afdæmpet er ikke et ord, der nemt hæftes på Bocks arkitektoniske univers: "Arkitektur er musik for øjnene", lyder en af hans overskrifter. Mere fortissimo end piano.

Skaber liv

- Arkitektur – som proces – skal gøre ondt, er også et klingende Tom Bock-citat, gerne brugt uden at bevæge sig helt derud i metaforerne, hvor man brænder for kunsten. Men sammenhængen lyser på tavlen.

- At bygge kræver filosofi, står der på side 1 i Bock-manualen. Om det gør ham til en tidløs filosof, multikunstner eller et renæssancemenneske udenfor sin tid må andre dømme om. Hvad vi kan konstatere er, at hans bygninger opfylder den mission, der er formuleret for dem:

- Arkitekturen skal være en katalysator for liv, en dynamo for liv og danne de rammer, der sikrer liv. Skaber

MAIN PLAZA PÅ DEUTSCHHERRNUFER

FLORENTINISCHER VIERTEL BLEV FÆRDIGT TIL INDFLYTNING I 2002 MED KONTORER, BOLIGER, BUTIKKER OG RESTAURANTER.

PETERSEN Tegl EGERNSUND D36 MED INDFARVET FUGEARBEJDE.

LIDENSKABELIG DIALOG MED EN MEDITERRAN FARVEPALLET

vi de rigtige omgivelser og det livgivende miljø, så vokser aktivitet og kreativitet. Det omvendte er ikke tilfældet, påpeger Tom Bock. Hans huse skal have sjæl. Ideelt bør de fødes med patina og alder. Tidens glatte, slanke, transparente og køligt distancerende formgivning har det svært i Frankfurts Hanauer Landstrasse 175. I stedet taler bygmesteren sig varm om kvarterer med unge sværmende mødre med barnevogne, flanører i sommersæt og kontorfolk med slips og flip, på vej til arbejdet: Den pulserende blanding af liv og arbejde, af dagen og natten, skyggen og solen – det er Bockenheimer i det 3. årtusinde.

Indhold

For: - Det handler ikke om udstyr, men om indhold. Vi har brugt megen tid på at drøfte, hvordan vi opnår forsoningen mellem nybyggeriets idealer om store, belyste rum med transparente glasfacader og de gamle byboligers 5-værelser med gulve af parket, med tegl, højt til loftet, puds og marmor. Og om hvordan vi samtidig skaber en fleksibel bolig, hvis rammer nemt og bekvemt kan tilpasses børnefamilien på fem, en single eller et par på pension.

Løsningen blev det Soho-inspirerede "loftkoncept", der også henter ideer fra den europæiske storbykonceptionelle urkraft.

Tom Bock og hans mangeårige ven og partner Christian Muschalek har projekteret en SoHo karré med butikker, kontorer og 130 boliger. Boligerne introduceres med pittoreske og klingende navne som Pure&Simple, Grand SoHo, Westend, Upper Eastside eller Unlimited. For dem alle gælder, at højden fra gulv til loft er op til 3,60 m, og de er statikmæssigt konstrueret, så skillevægge og funktionsrum uden videre kan flyttes eller fjernes. Boligen justeres og tilpasses efter livets skiftende situationer.

Tom Bock: - Med Little SoHo er gamle byhuses sjælfuldhed og de moderne faciliteter i nybyggeriet ikke længere modsætninger. De er partnere.

Varm historie

Som med plandisponeringen arbejder Bock og Muschalek også omhyggeligt med detaljeringen af materialerne.

Tom Bock har italienske rødder. Den mediterrane "feeling" er mere end antydnet i fx det florentinske kvar-

ters farvespillende kulbrændte Petersen Tegl Egernsund mursten (D36) med indfarvet fuge i en lidenskabelig dialog med pudsede og malede facadepartier, vinduesskoder, pilastre og mansard af zink.

- Også i Little SoHo skal materialerne udstråle varme, fortælle en historie, give dybde og facetter og levere kraft til arkitekturens dynamo, beretter Tom Bock.

De i alt 11 bolighuse, hotel, kontor – og butiksbygninger samt tilliggende pavilloner i SoHo-karréens gårdum får facader af en frugtbar kombination af træ, zink og ikke færre end fem forskellige kulbrændte vandstrøgne teglklinker fra Petersen Tegl Egernsund.

Netop forskelligheden, variationerne og livets rytmske patinering accentueres i Little Soho, hvor gesimser, skodder og rige ornamentter vil danne de fabulerende facader.

Frankfurts centrum vokser, mens folk generobrer byens rum med åndrige, begejstrende boliger i en verden ifølge Bock. Indsigten vindes, hensigten betænkes, udsigten nydes.

Hvor gammel han er?

Kan det ikke være lige meget.

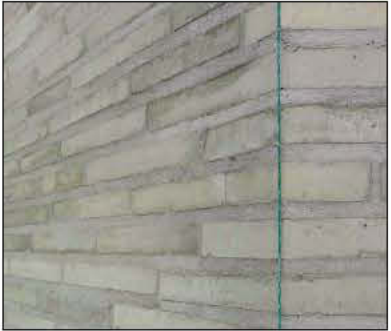
Skønne Kolumba

Kölns Kolumba fortsætter opførelsen af sin nye udstillingsbygning til museets enestående samlinger af kirkelig kunst. Peter Zumthors Tegnestue, Basel, står for projekteringen med materialer, som dommerkomiteen i sin 1. præmiering ud af 166 indsendte forslag kaldte for "helt specielt i samklang med stedets krav". Peter Zumthors projekt forbinder St. Kolumba middelalder kirkens kapel med kirkens øvrige monumenter "med helt speciel udmærkelse", sagde Kolumba-juryen: Her forbindes middelalder og vor tid.

Til både fletmurværk og fuldmur arbejder Peter Zumthor med Petersen Tegl Egernsund specialsten i mange formater op til fx 530x215x39 mm. Programmet findes nu også i standardkataloget fra teglværket under navnet Kolumba-sten. Murværket, der blev påbegyndt i efteråret 2003, skrider planmæssigt frem og fremviser stor skønhed, vurderer bl.a. Zumthors byggeleder, Köln-arkitekten Wolfram Stein.

Arkitekturfotografen Lukas Roth har fastholdt en række stemninger fra byggepladsen i Köln som den ser ud i foråret 2004. Øverst ses Zumthors model af museumsprojektet.

Kolumba er anslået til at skulle koste 230 mio. kr. Museet ventes færdigt til indvielse i slutningen af 2005

Mission Metropolis

Kvintet fra de tyske arkitekters superliga projekterer nyt bykvarter i Frankfurt. Sammen skaber de rammerne om et liv for mennesker

Menneskene skal tilbage til byen.

Det er et af de fælles mål for den aktuelle udvikling af de europæiske storbyer. At city affolkes efter kl. 18 skal være fortid. De fleste byer har en glemt check i skuffen, hvorpå der står en betydelig tilvækst indenfor bymidtens forretnings- og kulturaktiviteter.

Nu skal den indløses. Med det formål at skabe en aktiv bykerne - også når mørket er faldet på.

Projekt Stadtwerk i Frankfurt hører til blandt de bestræbelser: Fem tegnestuer fra den tyske superliga er udvalgt at skabe et helt nyt byafsnit, vel at mærke i et intimt samarbejde - en workshop. Projekt Stadtwerk har lagt tryk på første stavelse og kræver arkitekturens underkastelse i forhold til det rekreative byrum, mangfoldigheden, synergien.

- Arkitekterne opprioriterer de arealer, hvor husene ikke er: Pladserne, stræder, arkaderne. De etableres, indrammes og fremhæves af arkitekturen. Her skabes livet, forklarer Udviklingsselskabet Ostend, mastermind bag Frankfurter Stadtwerk. Selskabet er dannet til formålet af initiativtagerne Ardi Goldman og Max Baum Immobilien.

Stadtwerk er banebrydende ved sin kontrollerede iscenesættelse med en stram, detaljeret styring af såvel projekt som de formål, projektet skal tjene. Udviklingsprojekter, som virkeliggøres af udvalgte arkitektvirksomheder med individuelle bygninger på tildelte byggefelter, findes i stort antal. Men planen om i fællesskab at opføre en by, hvor de arkitektoniske ideer underordnes hensynet til infrastrukturen, til fællesskabet, til aktiviteterne, ja, til det liv, som byen skal generere - den er ny og uprøvet.

Projektdirektør Stefano Ruggeri, Max Baum Immobilien har målsætningen klar: - Sammen skal vi skabe byen med en arkitektur, der både viser vejen frem og tjener investorenes interesser. Den kunstneriske ambition i partnerskab med økonomisk pragmatisme, det er visionen i Stadtwerk.

Tidligt engagement

Hos Max Baum Immobilien er man fast i overbevisningen om, at visionen er på vej mod sin virkeliggørelse. Adm.dir. Michael Baum: - Årsagen er, at vi på det tidligst mulige tidspunkt involverede arkitekterne og skabte et unikt, fælles engagement med en dyb forståelse for det overordnede mål. De fem tegnestuer, der nu er med på holdet, er udvalgt på basis af en prækvalifikations runde blandt 12. Ud over KSP Engel & Zimmermann er det Christoph Mäckler Architekten, Allman, Sattler & Wappner, Landes und Partner samt Ortner & Ortner.

Udvælgelseskriterierne var ikke kun projekternes kvalitet og kunstneriske niveau, men i lige så høj grad tegnestuens evne til at spille med på holdet: - Gensidig respekt og fuld åbenhed af afgørende betydning, påpeger Michael Baum. - Ind imellem varmer man bænken og lytter til de andres idéer og inspiration.

Det 100.000 m² store projekt realiseres efter en etapedelt masterplan af KSP Engel & Zimmermann. Stadtwerk giver plads for 20 enkeltprojekter, der skal rumme alt fra kontorer, små kreative virksomheder og butikker til caféer og restauranter, aktivitetscentre, koncertscener, teatre samt motions- og fitness tilbud: En arkitektonisk virkelighed, der lytter til bylivets puls og omsætter den til nye værdier, hedder det i beskrivelsen af Stadtwerk.

Masterplanen sikrer den ultimative fleksibilitet, så lejeønsker ned til 100 m² kan imødekommes. Den er samtidig et fælles sprog, baseret på

KREATIVT OG FRUGTBART MILJØ PÅ CENTERTORVET I STADTWERK.

I ALT 20 BYGNINGER DANNER REKREATIVE UDERUM MED PLADSER, STRÆDER OG ARKADER.

grundbegreber og moduler, som arkitekterne i fællesskab kan anvende, forklarer KSP Engel & Zimmermann, en af Tysklands største arkitektvirksomheder.

Containeridéer

- Stadtwerks kubistiske, stringente bygningskroppe er inspireret af den containerterminal, der historisk har ligget på området, fortsætter arkitekterne Kerstin Kraemer, Anke Wünschmann, Thomas Busse og Werner Diendorff fra KSP Engel & Zimmermann. Container konceptet udvikler også bygningerne med en fleksibel indretning der er "mobil og stabelbar".

- Bydelens facader bliver afvekslende og vil bidrage konstruktivt til stemning og synergi, påpeger Stefano Ruggeri. Men alle deltagende teg-

nestuer har lagt vægt på, at facaderne bevarer deres skønhed og holdbarhed, også når de ældes. Over halvdelen af projekterne arbejder med facader af mursten med varierende struktur og overflade. Otte projekter ytrer sig med facader af enten natursten eller glittet beton.

- Mangfoldigheden hører byen til. Den skal også spille en hovedrolle i Stadtwerk, tilføjer Ruggeri.

Færdiggørelsen af projektets tre etaper sker i det tempo, som markedet tillader. Tysk recession har midlertidigt sænket farten. Men Udviklingsselskabet Ostend ryster ikke på stemmen lige nu: - Opførelsen af Frankfurter Stadtwerk skydes i gang senest i 2005.

STEFANO RUGGERI (TV) OG MICHAEL BAUM, MAX BAUM IMMOBILIEN

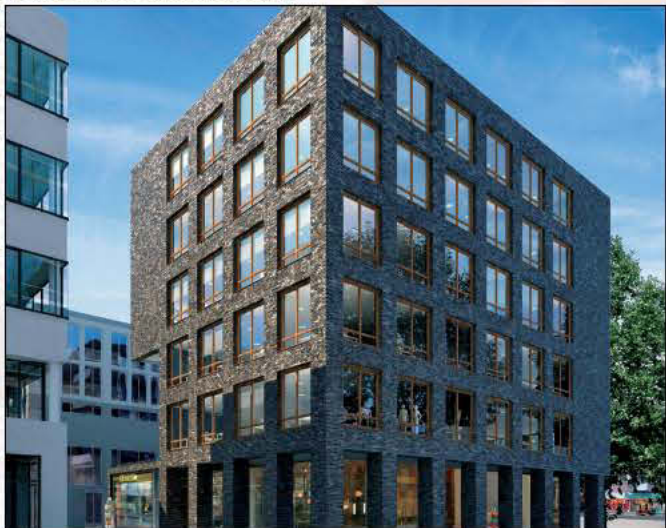
3. LANDES UND PARTNER

1. CHRISTOPH MÄCKLER ARCHITEKTEN

4. ORTNER & ORTNER

2. ALLMANN, SATTLER & WAPPNER

5. KSP ENGEL & ZIMMERMANN

1. Helheden først

www.chm.de

- I overensstemmelse med masterplanen ønskede vi at bidrage til det samlede koncept og etableringen af "steder" med deres egen originalitet, hedder det i en udtalelse fra professor Christoph Mäckler, Mäckler Architekten i Frankfurt. Tegnestuen bidrager med i alt fem bygninger med det tilfælles, at de er tro imod den industri inspirerede, modernistiske arkitektur i Stadtwerk.

- Speciel vægt har vi lagt på facadernes evne til at patinere. I dag bygges ofte huse, der næppe bliver ældre end 20 år. Facader skal formå at ældes i skønhed og ro, kræver professor Mäckler.

VISUALISERING: BUTIKSARKADE OG KONTORER
AF CHRISTOPH MÄCKLER ARCHITEKTEN
MED FACADER AF TEGLKLINKER

2. Storbydrømme

www.allmannsattlerwappner.de

- Skabelsen af storbyens visioner og drømme med rum af høj kvalitet gives fortrin frem for at projekttere prominente, solitære bygninger, siger Allmann, Sattler & Wappner, München, der projekterer tre byhuse. Tegnestuens projekter tager udgangspunkt i husenes funktion: Gennem det filter opstår husets plandisponering og form. Tro mod Stadtwerk-konceptet arbejdes der med få og enkle, men stærke virkemidler.

- På den måde bidrager vi til at fremme byens atmosfære, snarere end at indrette et arkitektur-galleri, siger Allmann, Sattler & Wappner.

VISUALISERING: ARKADE MED KIOSK OG TOBAKSbutik SAMT KONTORER
AF ALLMANN, SATTLER & WAPPNER
MED FACADER AF MØRKE, HÅRDTBRÆNDETE KLINKER.

3. En by i byen

www.landes-partner.de

Et forbillede for Stadtwerk, omend i noget mindre målestok, er projektet Union Frankfurt: Varierede, integrerede byggerier, der tilsammen danner en ny bydel. For projektering og virkeliggørelse af Union stod tegnestuen Landes und Partner, der er hjemmehørende i Frankfurts østlige bydel og dermed har "hjemmebane-fordel".

- Ikke mindst i globaliseringens tidsalder er det godt at kende sin by og sit udgangspunkt, mener Landes und Partner, der gennem Union projektet har haft et flerårigt samarbejde med Ardi Goldman, medansvarlig projektudvikler bag Stadtwerk. Landes und Partner bidrager med tre huse, der tilsammen illustrerer, at arkitektur og byplanlægning ikke lader sig adskille, men er to sider af samme sag.

VISUALISERING: ARKADE MED BUTIKKER SAMT KONTORETAGER
AF LANDES UND PARTNER
MED FACADER AF TEGLKLINKER I RØDE FARVETONER.

4. Hus i hvile

www.ortner.at

En bygning kan være et udsagn i sig selv. En bevægelse. En aktion, ja, en demonstration. Eller en bygning kan være en hvilende krop, typificeret, tryk, skabt over en fælles grundstruktur.

Til den sidste gruppe hører tre huse i Stadtwerk-projektet, skabt af Ortner & Ortner med tegnestuer i Wien og Berlin.

- Vi valgte at lade vore bidrag udspille sig over samme tema for at sikre ro og harmoni og for at husene kan finde deres naturlige plads i det totale bybillede, lyder det fra Ortner & Ortner. - Mononoti undgås ved at lade materialeforskelligheden og materialernes strukturer tale for sig selv uden at distancere sig fra helheden.

VISUALISERING: ARKADE MED BUTIKKER, FITNESS CENTER
OG SPA SAMT KONTORETAGER
AF ORTNER & ORTNER
MED FACADER AF MURSTEN I SAMSPIL MED SYNlige BETONDÆK.

5. Hovedleverandøren

www.ksp-architekten.de

KSP Engel & Zimmermann med tegnestuer i Köln, München, Berlin, Brunswick og Frankfurt er hovedleverandør til Stadtwerk. Ud over masterplanen drejer projekteringen sig om i alt seks bygninger i form af områdets hotel, et højhusbyggeri med 17 etager og en total højde på ca. 52 m. Hotellet er et vartegn og en skulptur med ornamentik af røde, hårdtbrændte, stoflige tegl. Dertil kommer et teater- og kulturhus, tre andre bygninger til diverse formål samt Stadtwerks parkeringshus.

- Vi arbejder meget med plasticitet og rytme i et miljø, hvor husene på en og samme tid skal danne den rolige ramme og baggrund og dog skal manifestere deres eget liv og personlighed, udtaler arkitekterne.

VISUALISERING: Udstillings- og eventbygning
AF KSP ENGEL & ZIMMERMANN.
INDUSTRIEL ARKITEKTUR MED FACADER AF BLÅ RØDE Tegl MED FARVESpil OG STOfLIGHED.

Drømmehuset

*Udtrykket er forslidt, men her passer det:
Familievillaernes Rolls Roycer tegnes af arkitekter*

For 10 år siden tegnede Arkitema ikke et eneste familiehus. Nu bygges 5-6 om året med stigende tendens. På landsplan opføres netop nu 150-200 drømmeboliger, formgivet af arkitekter.

- At bygge et arkitektdesignet hus til familien er for mange blevet kronen på værket, juvelen i samlingen, det ultimative statussymbol, når bil, børn, båd og sommerhus er passerede mile-stene på livsvejen, mener arkitekt MAA Ole Nilsson, partner i Arkitema A/S. Hos Nilsson går det lige nu så godt med efterspørgslen, at Arkitema overvejer at danne en separat afdeling for familiehus-projekter. Afdelingen skal ikke alene varetage projektering, men også udbud og byggestyring.

- Netop her opfatter seriøse villabyggere en forhindring: At finde arkitekten er så en side af sagen, men hvad med opførelsen? Det får mange til at løbe i favnen på typehusproducenterne, der styrer produktionen som en fabrik, bemærker Ole Nilsson.

Arkitema oplever engagerede familier, der med et arkitekt-tegnet, individuelt familiehus, realiserer en ofte livslang drøm, og interessen er støt stigende i takt med, at samfundet udvikler et større og skarpere fokus på netop formgivning og design.

- Se på væksten af livsstilsprogrammer i TV, siger Ole Nilsson, der mener, at designere og indretningskonsulenter har overhalet både lægestand og kirke som den nye tids kultfigurer. Der er en voksende gruppe af kvalitetsforbrugere, der godt vil betale prisen. I øvrigt er den ikke terroriserende: Snitprisen er kr. 12.000/m² + rådgivningen, der med skitseprojekt, detailprojekt, udbud, byggestyring og ingeniørrådgivning kan holdes under kr. 200.000, mener Arkitema.

- Og så er det simpelthen en dejlig arkitekt opgave at arbejde tæt sammen en lidenskabelig bygherre, der har sit byggeri helt inde ved hjertet. Han skal jo selv bo i det. Den dialog kan der komme fantastiske resultater ud af, vurderer Nilsson.

Arkitemas observationer suppleres fra andre prominente tegnestuer i landet, hvor tilsvarende vibrationer føles. Projektet Emmashave på 13 villaer i Gråsten er fx nu under realisering med byggemodning af grunden og opførelse af det første prøvehus. Emmashave er 13 arkitekters samarbejde om at udvikle individuelle familiehuse. Blandt dem er arkitekt ikoner som Boje Lundgaard, Morten Schmidt, Kim Herforth Nielsen, Jan Søndergaard og Anna Maria Indrio.

ARKITEKT MAA OLE NILSSON VED OG I ARKITEMAS NYE HOVEDSÆDE I ÅRHUS - EFTER BIL OG SOMMERHUS KOMMER ARKITEKTUR.

VISUALISERING AF BOLIGPROJEKTET
EMMASHAVE VED GRÅSTEN

Living bauta

Det er let at lade tankerne flyve til vikingetidens arkitektur og højens afslutning med bautastenens tyngde og værdighed. I det kuperede terræn ved Snoghøj udenfor Fredericia har Arkitemas arkitekt MAA Ole Nilsson tegnet et familiehus til projektchef Carsten Lindegaard, NCC Danmark. Huset danner en kultiveret afslutning på landskabets crescendo med murede, rosé nuancerede facader i en kulbrændt Petersen Tegl Egersund D36.

Men modsat de arkitektonisk uskoledede forfædres dyrker Ole Nilsson lethed, den detaljerede elegance og spændingsfeltet mellem teglens tyngde og glaspartiernes transparens.

- Vi ønskede os det stilsikre, og frem for alt det individuelle, forklarer bygherren, Carsten Lindegaard, som i dialogen med Ole Nilsson fandt, at merprisen for et arkitekttegnet hus var ubetydelig, selv med de bedste kvalitetsmaterialer som fx vinduesrammer af mahogni. Lindegaard anslår udgiften til familiehuset til ca. kr. 9.000,- /m². Det er dog på medbyggerbasis med deltagelse af den fagligt kompetente bygherre. Boligen ved Snoghøj er på i alt 180 m², foruden ved 80 m² kælder og 50 m² garage.

Solo for D31

Skarpt tegnet, lyst spillet. Sammenligningen med musikken er naturlig, når man betragter Andersen & Rosendahls design af nye familievillaer i Aalborg-kvarteret Hasseri Eng. Den danske historie og tradition er åbenbar med det udhængsløse saddeltag med pap som baggrund til de enkelt murede facader. Solostemmen står spredt og klar med gulttonede, vandstrøgne Petersen Tegl Egersund D31 i Svinehus-forbandt. Der er ikke gjort stor stads af mørtel og fuge – skræbt bakkemørtel – men det ville også have udvandet det efterstræbte resultat: En farvenuanceret flade uden pyntelige detaljer.

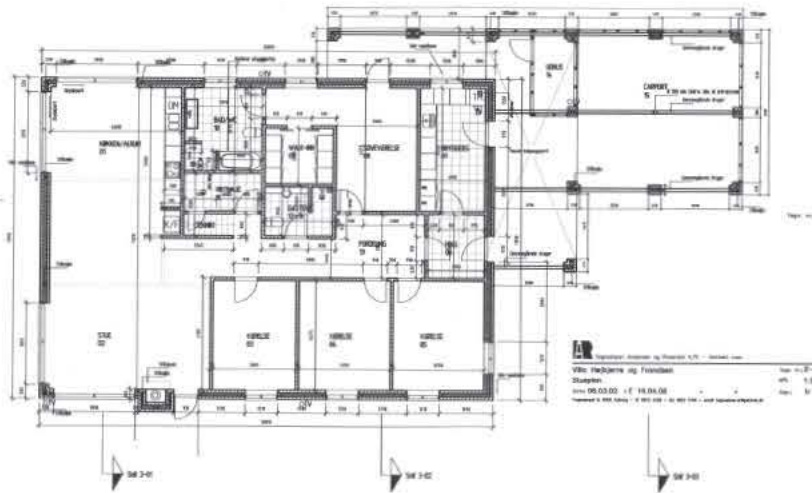
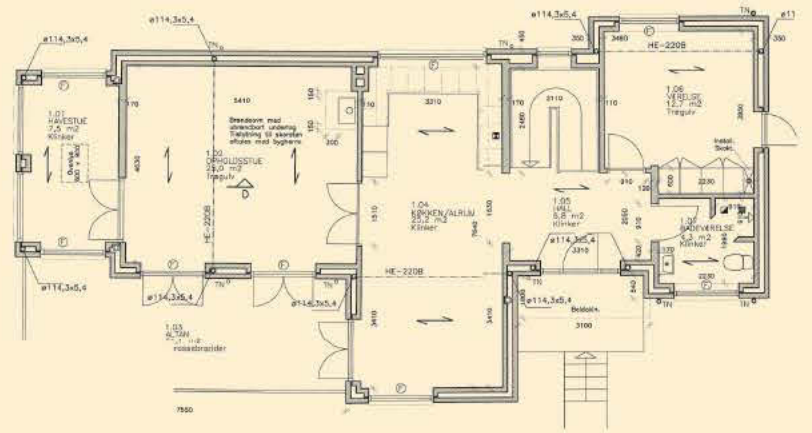
- Facadestenen får ordet med al sin stoflighed og djærvhed, bemærker arkitekt MAA Torsten Rosendahl, der slog stregerne til det 200 m² store hus med indskudt hems på 16 m² og integreret carport. Andersen & Rosendahl er velkendte fra mange sammenhænge i det nordjyske, også altså også som familieboligens arkitekter. Produktionen er stabil, vurderer Rosendahl: 3-4 villaer om året.

Naturspejlet

Lægeboligen i Viborg er en ode til efterårets høstlandskab. Familiehuset på 255 m² i tre forskudte plan er indarbejdet i terrænet. Det er ikke et fremmedobjekt i den sarte natur, ikke en tilføjelse, men en forlængelse af det naturlige miljø, en uddybning, en berigelse. Sådan er arkitekturen tænkt fra Arkitektfirmaet Åris-Petersen, hvor det er arkitekt MAA Oscar Søndergaard, der har arbejdet med sagen: - Det ret store hus er skubbet ind i terrænet og arealet niveauforskudt, så slutresultatet ikke virker anmassende eller ude af dimension. Vi brugte rigtig mange timer på at finde den helt rigtige facadeløsning, fortæller Oscar Søndergaard. Han finder, at høstens farver spejles perfekt i en Petersen Tegl Egernsund D32 med dens farvespil af okker, gult, gråt og brunt. På gesimser har Oscar Søndergaard foreskrevet D51, en lys grå: - Den spiller en fin harmoni med husets zink og galvaniserede stål på tagrender, rækværker og gelændere.

M2-prisen er kalkuleret til kr. 11.000,-, som Oscar Søndergaard vurderer som "ikke dyrt".

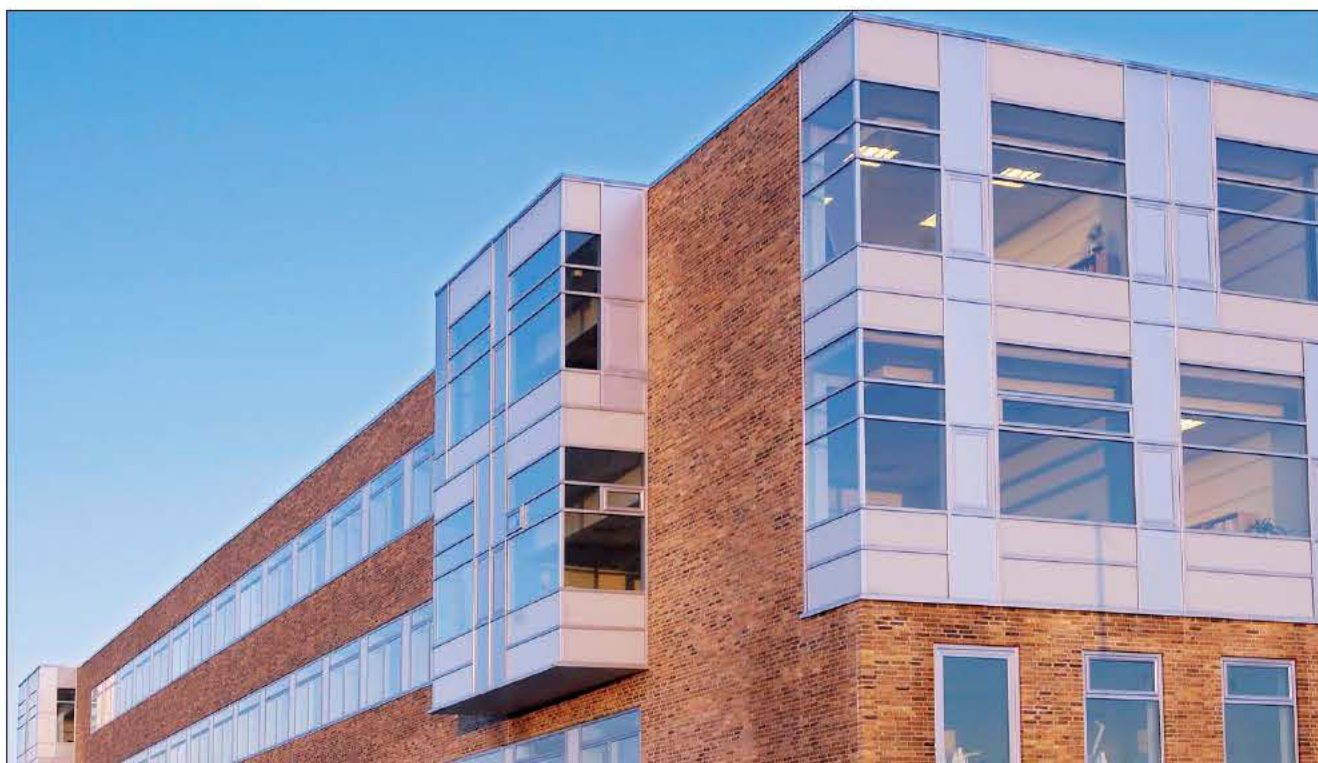

KOMMENTAR

AF SENIORINGENIØR
GUNNAR FRANDSEN
A. ENGGAARD A/S, AALBORG

Et smukt par

CVU, CENTER FOR VIDEREGÅENDE UDDANNELSER, ER TEGNET AF FUNKTION ARKITEKTER VED ARKITEKT MAA MOGENS HUSTED KRISTENSEN. FUNKTION ARKITEKTER, DER BESKÆFTIGER FEM, ER ETABLERET I OKTOBER 2002 SOM EN UDLØBER AF DET LUKKEDE DALL & LINDHARDTSEN. CVU-HUSET ER PÅ 12.3000 M². FACADERNE ER EN KOMPOSITION AF GLAS, ALU, STÅL OG ET MARKANT INDSLAG AF VANDSTRØGNE, KULBRÆNDETE MURSTEN D38 MED FARVESPIEL FRA ORANGE OVER RØD TIL GUL.

PROFIL

A. ENGGAARD A/S
TOTALENTREPRENØR OG PROJEKTUDVIKLER
ETABLERET 1943
BESKÆFTIGER I DAG 30 FUNKTIONÆRER OG 100 HÅNDVÆRKERE
A. ENGGAARD BYGGER FORTRINSVIS I JYLLAND
DIREKTION: JØRGEN ENGGAARD

Når det hævdes, at totalentreprenører styrer byggeriet efter økonomiske retningslinjer, hører jeg ikke til dem der vender ryggen til i lutter fornærmelse.

For det er jo rigtigt. Det er vores opgave at bygge huset til den lavest mulige pris for dermed at vise det gode og sunde købmændskab. Alt andet vil være i strid med vores formålsparagraf.

Det bliver først irriterende, når man i samme argumentation vil underforstå, at vi som totalentreprenører så er fuldstændigt ligeglade med arkitektonisk kvalitet og byggeriets æstetik.

Sund økonomi og god arkitektur er ikke fødte modsætninger. Sammen kan de to danne det smukkeste par. De skal bare parres rigtigt. Hvad arkitektoniske hensyn måtte koste på bundlinjen, skal hentes i en rationel, professionel tilrettelægning af byggeriet. Det er i processerne,

langt mere end i materialevalgene, totalentreprisens økonomi kan optimeres. Hvis totalentreprenøren skal skældes ud for den tænke måde, så er det selve totalentreprisens form, man angriber.

Og det er en helt anden sag.

En livsnerve i udviklingen af projektet er dialogen mellem arkitekten og den udførende entreprenør. I den udveksling af meninger er det vigtigt, at parterne taler samme sprog og tjener samme interesse: At bygge det hus, der kan skabe en inspireret dagligdag for flest muligt, længst muligt.

Man skal huske, at arkitektur er en kunstart, der bevæger mennesket. Huset er en aktiv kraft i vores dagligdag... på samme måde som vejret. Tænk på forskellen mellem sur ruskregn og en blå sommerhimmel. På samme måde påvirkes vi af de huse, som vi bygger.

Det ansvar skal tages alvorligt.

Det gør vi her hos Enggaard. Vi bygger en bred vifte af større projekter til mange formål, ofte med egen projektudvikling. Og opgaven gennemføres altid i den største respekt og ydmyghed overfor konsekvenserne.

Til et projekt som det aktuelle Center for Videregående Uddannelser (CVU) valgte vi sammen med arkitekten Funktion v/ arkitekt MAA Mogens Christensen en facadeløsning med murværk. Til en skole for sygeplejersker, jordemødre og andre sundhedstereapeuter ønskede vi en blød, nuanceret, håndværksmæssig æstetik. Petersen Tegl Egersunds kulbrændte, stofflige sten var et oplagt valg. *Og med et bygge-regnskab uden overskridelser er de nok dyre, ja, men ikke for dyre. Man kan også sige det på en anden måde:*

Lad os bruge pengene, hvor det kan ses.

JA TAK

Send mig venligst

- ☐ Katalogmateriale vedr. Petersen Tegl Egersund
☐ Materiale vedr. Apentex produkter
☐ Magasinerne PETERSEN 5-11
☐ Opret mig venligst som abonnent på magasinet PETERSEN

Jeg vil gerne reservere plads til et besøg på Petersen's Teglværksted

- ☐ Jeg kan bedst afse tid i perioden _____
☐ Ring mig venligst op herom

- ☐ Jeg ønsker konsulentbesøg

Firmanavn _____
Att. person _____
Adresse _____
Postnr. _____ By _____
Telefon _____ Fax _____

Send kuponen eller fax den til **7444 0434**

Sendes ufrankeret
Modtageren
betaler portoen

Petersen Tegl Egersund A/S
NybølNorvej 14
+++0413+++
DK-6310 Broager

Udgiver

Petersen Tegl Egersund A/S
Telefon: +45 7444 1236
Telefax: +45 7444 0434
e-mail: info@petersen-tegl.dk
www.petersen-tegl.dk

PETERSEN Norge

TFL AS Tegl Flis Lim
Tuneveien 1A, Box 1152
N- 1702 Sarpsborg
Telefon +47 6916 1780

Redaktion

Arkitekt m.a.a Annette Petersen

Totalproduktion

Sabroe Media
Telefon: +45 4373 1005
e-mail: info@sabroemedia.dk

Grafisk design

Designgrafik A/S

Tryk

Clausen Offset A/S

Oplag

Danmark og Norge: 10.925 ex
Schleswig-Holstein, Bremen, Hamburg,
Hessen, Rheinland-Pfalz, Saarland: 25.625 ex

Distribution

Danmark og Norge
Indstik i Arkitekten

Distribution

Tyskland
Indstik i Deutsches
Architektenblatt

Foto

Peter Jørgensen (side 2-3, 10-11 m.fl.)
Mogens Laier (side 3 og 6-7)
Hasse Traberger-Andersen (side 4-5, 18-19 m.fl.)
Tom Jersø (side 6-7)
Kjeld Thomsen (side 18-19 m.fl.)
Søren Petersen (side 8)
Uwe Dettmar (side 14-15, 16-17)
Behrendt-Maennchen (side 16-17)